

Redacțiunea Administrației
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Căsuțe neînscrise nu se pri-
mesec. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de administrație:
Brașov, p. a. mare Nr. 22
Inscrise mai primite în Viena
Hudolf H. Haasenstein & Voiger
(Otto Haas), "em": Schalk, Alois
Horn, L. M. Duka, A. Oppel, J. Don-
nerberg în Buaposta: A. V. Gold-
berger An on Mase Eckstein Bernat:
in Frankfurt: G. L. Dawbs; in Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o serie
garmonă pe o coloană 8 cr.
și 80 cr. Imbra pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Reclama pe pagina III-a o
soreă 10 cr. v. a. s. 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ)

„Gazeta” este în fă-care și.
ABONAMENTE PENTRU ANSTO-UGARIA!
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMANIA și STRĂINĂTATE:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOVU:
la administrație, piațamare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună esemplară 5 cr. v. a. s. 80
ani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 202.—Anul LIII.

Brașov, Sâmbătă, Duminecă 9 (21) Septembrie

1890.

Brașov, 7 Septembrie st. v.

Suntem la începutul unui nou an școlar. Părinții alergă din toate părțile cu copiii lor la focularele culturale noastre, cei cu dare de mână nu mai puțin ca aceia, cari abia își pot agonisi atâta cât se cere ca să trăiească cu familia lor și să plătească dările grele către stat.

Să mai vorbim de interesul celui viu, de râvnă puternică a poporului nostru mult cercat pentru învățatură și progres?

Credem că nu vom dice prea mult, decât vom susține, că în tot Europa nu există popor, care în raport cu mijlocele sale și cu condițiile cele grele ale vieții și ale dezvoltării sale, să jertfescă atât de mult și cu atâta bunăvoință pentru înaintarea sa în cultură, ca poporul român din Tisa și Carpați.

Orî doră nu este un fapt unic în felul său și ne mai audim în alte țări, ca un popor de trei milioane de suflete să n'abă din dările, ce le plătesc în visteria statului, nici o lăscăia ajutor pentru cultura sa națională și să fiă silită a își susține deosebit din alte contribuții ale sale școlile și institutele sale de cultură?

Intr'adever, singurul fapt al acesta e de ajuns spre a dovedi iubirea de progres și puterea de viață a poporului român, care e gata a grămădi jertfe peste jertfe numai să nu rămână fără țară de carte românească, de care au lipsă ca de pâinea de toate zilele.

Alergă părinții români la școlă cu fiii lor, căci arde în inima lor dorul nemărginit de a-și croi o sorțe mai bună și sânt că acosta numai prin învățatură se pôte dobândi. Sunt gata pă-

rinții români a aduce cele mai mari jertfe pentru învățământul nostru numai să pôte vedea cu o di mai înainte rōdele binefăcătoare, ce le așteptă cu atata sete, ca să-i mântuie odată de tristele urmări ale necșinței și ale întunerecului.

Raportele, ce le primim din diferitele ținuturi, despre înscrierile, ce se fac la școlile noastre românești sunt foarte îmbucurătoare. Numărul școlărilor la școlile populare confesionale ca și la școlile noastre medii înainteză crescând, ba s'a întâmplat, că la unele școli s'au prezentat la înscriere atâta de mulți, încât parte mare n'au putut fi primiți în anul acesta, din cauza lipsei de spațiu și de clase paralele.

Un deosebit interes se manifesteză aș în toate părțile pentru școlile de fete, pentru întregirea și înmulțirea lor. Astfel putem înregistra în timpul din urmă cu bucurie progresele făcute pe acest teren la Arad și la Blășiu.

Tot mai mult prinde rădăcină în sinul poporului nostru convingerea, că dela creșterea femeii române aternă în cea mai mare parte viitorul neamului nostru, și că de aceea trebuie să se dea o deosebită îngrijire și școlilor de fete.

La finitul anului școlar trecut am avut ocaziune de a constata, cât de mult s'au putut dobândi, și cu puține mijloce, pe tărîmul învățământului nostru popular pretutinden, unde cei din fruntea școlilor își înțeleg chiămarea pe deplin și nu se înspăimântă de nici o piedecă, când e vorba de a-și ajunge ținta.

Fōrte mult, ba am pute dice totul aternă dela hărnicia preotului și a învățătorului. Pretutinden, unde aceștia au stăruit cu

tōtă inima pentru înaintarea școlii s'au dobândit succese însemnate pe tărîmul învățământului, căci poporul, cu toate greutățile ce le întâmpină, e gata să jertfescă și cel din urmă ban pentru cultura națională, numai să vedă rezultate bune și să sântă, că este bine condus.

Este însă neapărat de lipsă ca nu numai la finitul anului școlar, ci și în decursul lui, începând de pe acum, publicul român să fiă ținut în curent cu toate schimbările fă în bine, fă în rău, ce se petrec la școlile noastre populare și medii. Acesta se cere cu atâta mai vârtos, cu cât s'a dovedit și până acum influința binefăcătoare ce-o are controlul opiniei publice asupra mersului învățământului nostru, care este o cestiune de viață pentru noi toți.

Mai ales în împrejurările fatale de aș, când ingerințele organelor guvernului tot mai mult tind a împiedeca dezvoltarea liniștită a învățământului românesc, sub cuvântul lățirii „limbei statului”, este de lipsă ca toți să șim că se petrece cu școlile noastre și să putem contribui cu sfatul, cu încurajările și cu ajutorul nostru material la delăturarea piedecilor și a greutăților, ce li-se pun în cale.

Nici-odată n'a fost mai mare necesitatea de a ne cunoșce și cumpeni bine puterile pe tărîmul instrucțiunii. Aici, pe acest tărîm, avem să apărăm ultimele bastione ale limbei și ale naționalității noastre. Românul, în mânia tuturor piedecilor, ce se pun în calea culturii lui, va stăru cu tăria și perseverență neînfrântă pentru a-o școlă la liman. Cea ce îi mai lipsește este însuflețirea

aceea sfântă, ce o pôte câștiga numai vădându mereu exemple bune și nobile dela fruntașii și conducătorii săi.

Revista politică.

Dinăuntru. Deputații unguri din opoziția de săptămâni întreg desfășură o strânică activitate în direcția de-a se forma două partide, una a celor din 1848 și alta a celor din 1849. Cel mai activ dintre toți este Sécuiul Ugron Gábor, care a ținut în mai multe rânduri și locuri vorbir fulminante, în care și-a espus ideile și programul său. Ugron a vorbit mai în urmă în Gyoma cu multă vehemență contra adversarilor săi politici, adică în contra celor așa numiți din 1849. El dice, că se miră cum de față cu el s'a pus de cătră unii Eötvös Károly ca personificarea ideilor celor din 1848, care a fost cel mai turbat aderent al pactului, care la 1883 însă, pe timpul crizei partidurilor, s'a sculat în contra uniunii personale, ér aș aderăză la programa celor din 1849. Ugron constată, că Eötvös a făcut la diferite ocazii declarații, cari sunt tot atâtea contradicții; el, Eötvös, trage la îndoială, că eu aș voi realizarea programului nostru, trage la îndoială, că eu aș voi armată ungușcă independentă. Intr'un timp când țarul Rusiei ține manevre cu 300,000 omeni, ér din Polonia-rusescă privesc spre Carpați 150,000 omeni, nu e consultă ca să ne desfacem rândurile armatei. Tōte cetățile, armele, arsenalele, școlile militare, marina, porturile, consulatele, oficiile vamale, depozitele sunt avere comună, afară de cele din Bosnia. Cum putem așa-déră să suspendăm dintr'odată comunitatea, să ne cerem înderăt partea?

Ugron apoi accentuă, că trebuie el și aderenții lui să se nisuișcă a câștiga cât se pôte mai mulți membri în partid, până când vor ajunge să aibă

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Rodica.

Purtând cofța cu apă rece
Pe ai săi umeri albi rotunși,
Juna Rodică voioșă trece
Pe lângă junii sēmăntori.

Ei cu grăbire îi sară în cale
Dicendū: „Rodică, flōre de crimă,
„In plină se'ți mērgă vrerile tale,
„Precum tu, dragă, ne ești cu plină!

„S'ajungă mirēsă, s'ajungă crăiasă,
„Calea se'ți fă numai cu florī,
„Și casa casă, și masa masă
„Și sinul lēgănū de pruncușorī!”

Cu grău de aurū ei o presoră
Apoi cofța întrēg'o béu.
Copila ride și'n cale'i sbōrd,
Scuturând grăulū din pērulū său.

V. Alexandri.

Un episod din anul 1848.

Inercarea de rēsoală din ziua de 28 Martie 1848, care avū în Iași o ne-reușire atāt de tristă, grațīa unor șefi buni de gură, și mai buni încă de fugă, a obligat pe mulți tineri din Moldova, victime entuziasmului patriotic, a se

desțera, pentru-ca să scape de persecuțiile unui guvern cuprins de spaimă.

Unul din ei, pe care-l vom numi Vali, era mai cu deosebire amenințat de a resimți efectul acelei spaimē domnesc, ce se traducea în acte de orușime; însă el parveni a se refugia în munții Hangului. Visul său, în urma evenimentelor din capitală, nu ținea la mai puțin, decât la deșteptarea poporului muntene, pe care el voia să o reverse ca un tōrent asupra tronului. Visul naiv al unei închipuir de poet!

Acel tron devenise în adevăr un simplu scaun rusesc, după șisul mulțimei; dér prestigiul său nu se stinsese încă de tot în ochii țării; căci țera zăcea în amorșire și întuneric.

Vali, sosind la Hangū, după multe greutăți, găsi în curtea casei boeresc o adunătură de vr'o două sute de Români înarmați cu topōre, cu lănci, cu cōșe și cu pușci; inima lui sālta de bucurie la acel spectacol neașteptat: Étă, dice el în sine, începutul realității visului meu!

Prințul C., proprietarul Hangului, întâmpină pe Vali cu îmbrățășări și-l rugă să facă un cuvēt elocuent țeranilor, pentru-ca să-i înflacere și să-i pregătēscă de luptă; tinerul refugiat

primi cu multă mire sacra misiă de orator revoluționar și, după obiceiul oratorilor, își dres glasul mai înteu, căutând a produce note vibrante, care să pētrundă adēnc în sufletele ascultătorilor.

Era în spre sēră, pe când natura pare că e în așteptare de un eveniment misterios; sōrele coborindu-se după creștetul munților, pērea că regretēză de a nu pute asista la o scenă atāt de nouă în plaiurile Carpaților; ér câte-va rașe rēslățite printre brași se incolăceau pe crengi, ca nișce șerpi de aur. In vale vūia Bistrița pe patul de bolovan, și pe cărările de pe cōștele delurilor se zăriau șiruri de plășei urcându-se spre curte la chemarea unui buciom.

Țerării formaseră un rōnd mare, în mijlocul căruia intrase Vali. Exaltat și uimit, junele nostru erou admiră timpurile frumoșe și caracteristice de care se vedea încunjurat; în fiicare plăș, el privia pe un demn pōgoritor din vitezele legiōne ale lui Traian, pe un adevărat strănepot de a vitejilor lui Ștefan-Vodă! El improvișă dér un discurs colorat de poesia iluziilor sale, grăind de patriă, de gloriă, de libertate, de egalitate, de fra-

ternitate, de virtuțile strămoșilor, de viitorul măreț al României etc., apoi vōind să închee prin o perorație aprinșă, el se adresă d'adrepul la țeran, dicēndu-le:

„Aș aflat, ce s'a întâmplat la Iași?”

— „Am aflat”, rēspunse un vēnător înalt și spătos, anume Crețu: „Ci-că Vodă a prins cu ciocoi și li-ar fi tras o sfântă bătaie..., cum s'ar dice, bătaia popușoiului. Bișii ciocoi!... nu li-a fi fost prea la îndemână!”

Un hōhot rēsunător se ridică și făcū într'o clipă jurul rōndului. Vali se mira mult de acest vis produs prin ideea suferințelor boeresc, însă judecând, că vestea întâmplărilor din Iași ar fi ajuns desfigurată în sinul munților, el întreprinse a face istoricul zilei de 28 Martie, sub colorii vii și înfiorătoare. El spuse, în cuvinte bine alese, cum feciorii de boieri indignați de abuzurile guvernului, se întruniră cu gând de a cere dela Domn vindecarea suferințelor țării, îmbunătățirea stărei claselor de jos; respectarea dreptății fă-cărui om; egalitatea pentru toți dinaintea legii, desființarea privilegiilor; libertatea gândirii și a presei etc.; cum guvernul trimise în contra

majoritatea. Pentru acesta însă e de așteptat ca partida lui să se curețe de câțiva extremiști, cari și până acuma au lucrat în contra programului și cari deși nu primesc uniunea personală, totuși năgă, că s'ar ține de cei din 49. La sfârșitul Ugron dăse, că trebuie să se aleagă odată între aderenții lui și între aceia, cari n'au nicio disciplină principilor, nici a parlamentului.

În urma vorbirii acesteia Ugron a primit mai multe telegrame de felicitare din Budapesta, Félegyháza, Sasd, Szegszárd, Vecsés, Szentes, Veszprém ș. a., în cari vederile lui politice sunt primite fără condițiune de-o mulțime de aderenți ai lui.

Un alt deputat din opoziția moderată, *Alexandru Bujanovici*, a ținut înaintea alegătorilor săi din Eperjes un discurs, în care a declarat, că partida opozițională moderată a trebuit să înceteze a ataca pe guvernul actual, care dă speranțe, că va realiza reformele proiectate. Deputatul Bujanovici mai dăse, că faimele despre fuziunea partidei opoziționale moderate cu partida guvernului sunt curate scornituri. Partida opozițională moderată nu va face fuziune până când guvernul nu și va schimba spiritul cu desăvârșire și nu va executa legile față cu toți cetățenii în mod egal, er nu în interesul partidului. Când va face-o acesta guvernul, atunci și opoziția moderată va eși din rezerva ei și va pute fi vorba de o fuziune cu partida guvernamentală.

Despre raporturile de dincolo de Laita foia germană „National Zeitung“ primesc din Viena două scrisori de mare însemnatate. Una dintre scrisorile acestea dăse, că guvernul Taaffe se clatină, și că la viitorile alegeri se va hotărî asupra poziției lui. Cealaltă scrisoare, care o primesc foia germană dela o persoană, ce stă afară de partide, dăse, că deși nu este criză ministerială în Austria, totuși se dă ca sigur, că există o criză de partide. Partida liberală germană este singura sprijinită de guvernul, fiind-că Cehii din cauza pactului întăresc puternic rëndurile opoziției și iau poziția hotărîtă față cu pactul. Dacă guvernul nu va renunța la pact și pe opozițional nu-i va pute câștiga, atunci Taaffe va trebui să suferi urmările politice sale. Între aceste două partide însă stă coróna. Coróna, fără îndoială, că din punct de vedere personal, voese cu ori-ce preț să se deslege odată cestiunea boemă și să reguleze raporturile din Boemia.

În 3/15 Septembrie a. c. s'a inaugurat sârbătoresc începerea lucrărilor

de regulare a Porților de feră. E vorba de a se sparge stâncile cu dinamită și de-a se ușura astfel comunicațiunea pe Dunăre pe la Orșova. Lucrările aceste vor costa 9 milioane florini. Monarchia noastră luând asupra și încă la congresul din Berlin sarcina de a face aceste lucrări, s'a hotărît ca Ungaria să poarte cheltuielile. Guvernul unguresc însă a totuși trăgănat lucrul, fiind-că Ungurii erau de părere, că prin regularea Porților de feră Ungaria numai va pierde, căci atunci România și Bulgaria transportând produsele lor pe Dunăre vor concura Ungaria. În cele din urmă însă monarchia noastră a trebuit totuși să și implinască angajamentul luat. Cele 9 milioane, ce le va cheltui statul ungar se vor despăgubi din taxele ce le vor plăti corăbiile și vaporele la trecere și pe cari va avea dreptul guvernul unguresc a le încasa. Dela Orșova se anunță, că în 15 l. c. s'au înțelnit în Greben ministrii unguresci și sârbesci. Era adunată mulțime de popor, Români și Sârbi din împrejurime. Conducătorul lucrărilor Wellend a adresat câteva cuvinte ministrului Baross, după cari acesta la cererea ministrului-președinte a dat semnalul de începerea lucrărilor; apăsând un nasture electric deodată a urmat o exploziune puternică a stâncii dela Grébenn. După aceea au plecat toți cu vaporul la țermul unguresc unde preotul Gobuda a salutat pe oșpeți în limba română. De aici ministrii ungari și sârbi merseră la Mehadia, unde se dădu un banchet, la care ministrul-președinte Szapary a ținut un toast pentru bunele relații cu Serbia. Ministrul-președinte Gruici bîu în sănătatea monarchului Francisc Iosif, dîcînd, că Serbia e gata a întinde mâna amicală.

Din afară. În 17 Septembrie a. c. împăratul Francisc Iosif a sosit la castelul Rohnstoch în Silesia unde a avut o nouă întrevedere cu împăratul Wilhelm al Germaniei. Întrevederea celor doi suverani a fost din cele mai cordiale; d-nii de Caprivi și de Kalnoky s'au salutat cu multă cordialitate.

O telegramă din Sofia spune, că agenți greci și sârbi cutieră Macedonia pentru a aduna subscrieri, cu cari să adreseze o rugare Țarului Rusiei, prin care vor să ceară depărtarea noilor episcopi bulgari din Uskub și Ochrida.

Diarul semioficios bulgar „Svoboda“ combate scirile aduse de foile rusesci, în urma cărora Bulgaria ar vi să se proclame de regat. Bulgaria, dîce

numita foia, are lipsă de liniște și de consolidare internă; nici unu serios politic bulgar nu se gîndesc în momentul acesta la schimbarea statului de drept de acum. Guvernul bulgar va să se ficeze terminul când Bulgaria, fără riscul de a face fiasco, se va pute declara de independentă.

Resultatul alegerilor bulgare, după cum spune „Pol. Corr.“, n'a făcut în Petersburg nici unu efect deprimător, fiind-că înainte se scia rezultatul, care n'a schimbat nimic în cestiunea bulgară. Cei din Rusia cunosc starea de față din Bulgaria, periculoasă pentru pacea europeană, der cu toate acestea ei nu se temă într'atâta de această stare, cât mai mult de o deslegare forțată a cestiunii, care sigur va nasce încurcături în Europa.

În Portugalia estă totu mai mult pe față tendințe republicane. În zilele trecute o mare adunare a început să strige pe strade „Jos cu regele! Trăiește Republica!“ er la 16 Septembrie n. turburările s'au repetit și mișcările republicane au luat măsuri așa de mari, încât regatul e amenințat serios. Diarul radical „Secolo“ a scris un articol de fond cu titlul „Carol vîndătorul“, în care provocă poporul, ca să facă așa cum au făcut brăsenii.

SCRILE PILEI.

Cererea de nulitate, ce au înaintat o la Curia în Pesta directorul foiei noastre *Dr. Aurel Mureșianu* și colaboratorul *Traian H. Popu* în urma sentinței aduse în procesul de presă al „Gazetei“ din 2/14 August a. c., a fost respinsă, după cum comunică foile unguresci. Ședința Curiei a fost prezidată de președintele de senat Toth Lörincz, er raportor a fost judele dela Curia reg. Sellyey Sandor.

Trei autografe pre inalte. Maiestatea Sa a adresat câte unu autograf pre înalt arhiducelui Iosif, arhiducelui Albrecht și contelui Szapary, ministru-președinte, prin care își exprimă înalta satisfacție și mulțumire, de modul cum armatele au executat diferitele operațiuni la manevre, și de modul cum a fost primit de locuitorii din Ungaria, pe unde a trecut.

Ministrul român de războiu, generalul *Vlădescu*, care de prezent se află în Viena, a fost decorat de Maiestatea Sa monarchul nostru cu marele cordon al *Coronei de feră*.

O conferință despre Alexandri. D-lă Ioan Catina, fostu redactor la „Răsboiul“, va ține la sfârșitul acestei luni o conferință în sala vechiului Ateneu, al cărei subiect va fi: Alexandri, viața și operele sale.

Răscumpărarea regalilor. După comunicările foilor maghiare, ministrul de finanțe a pertractat până acuma afacerile de răscumpărare la 12,000 de comune și din circa 13,000 de comune îndreptățite pentru răscumpărare, 800 sunt încă nehotărîte. Numai cu greu se avisează sumele de desdaunare. Din 220 milioane, ce au să se plătescă, abia s'au avisat până acum spre plătere 30 milioane.

O supărare șovinistă. Foia șovinistă kossuthistă „Egyetértés“ s'a supăratu rău pe d-lă ministru-președinte Szapary, pentru-că acesta a adresat cancelariei cabinetului Maiestății Sale în Székelyhid o telegramă în limba germană dată din Buda în afacerea esundărilor. Foia ungurescă din incidentul acesta serie și unu strașnicu articol de fond, în care combate aspru cetezanța ministrului Szapary. Foia ungurescă kossuthistă constată cu durere, că Ungaria nici după 2—3 ani de pact nu i cunoscută în afară ca stat independent, ci numai ca unu apendice al Austriei, seu cel multu ca o parte a imperiului austriac.

Fabrica de celuloză și școla maghiară la Zernesci. „Tel. Rom.“ serie după unu diaru „patrioticu“ următoarele: Dacă comuna românească Zernesci până acum a fost ferită de străini, nu va mai fi de aici înainte. Direcțiunea fabricii de celuloză a hotărît să aducă la fabrică mai multe sute de muncitori din Háromszék și Csik. Totu acesta foia e informată, că se va ridica și o școlă maghiară, pentru-ca lucrătorii să nu și mai trimită copii în „oláh iskola.“

D-lă Nic. Fluștureanu este alesu episcopu la biserica gr. or. română din cetatea Brașovului, în locul răposatului C. I. Popasu.

Loviți de trăsnetu. În 10 Septembrie, șese omeni din Grădiște lucrau la câmpu, aprupe de cimiteru. După amădu pe la 3 ore însă, după cum i-se serie lui „Agram Ztz.“, se ivi unu nor, din care neașteptat de iute se vîrsă o ploie împreunată cu trăsnete și fulgere. Susu dișii omeni se adăpostiră sub unu pom în cimiterul din apropiere, unde și petreceau rîdînd și

loru mai multe sute de soldați amețiti de beuturi spirtuose, și o cetă de arnăuți deghizați în haine militare, cum nenorocii amici ai poporului fură înșelați cu promiteri false, prinși, legați, zdrobiți de straturile puștilor, tîrși de pîr de-alungul strădelor și închiși la casarmă ca nise făcători de rele; cum bandele arnăuților luaseră cu pradă orașul, năvălind noptea prin casele omenilor, sub pretext de a căuta revoltanți, și furând arme, argintării, totu ce le cădea în mână; cum lumea se înspăimîntase, creșîndu-se în timpul ienicerilor, și cum în fine adevărați patrioți erau desemnați a fi victimele răsunării domnesci. Vali se înălțase la culmea elocuenței și spera a produce o impresie... însă unu omu cărunțu îl intrerupse, întrebându-l:

„Pentru ce s'au răsculat boierii?“

— „Pentru ca să scape țera de o domniă tirană și degradată“....

„Hum! Schimbarea domnilor, bucuria nebulilor!“ replică bătrînul, clătînd din cap.

Oratorul rămase încrîmînt!

Necompătîmirea țeranilor pentru sôrtea boierilor, îi smulse de pe ochi unu vîl, ce i ascunsesc adevărul până atunci, tristul adevăr, că distanța so-

cială dintre clasa privilegiată și popor, desvoltase în inima poporului o indiferență absolută în privirea boierilor, și că abuzurile impiegaților făcuseră pe Români a stigmatiza cu porecla insultătoare de ciocoi, pe toți acei, cari nu erau din rëndul lor.

Vali începă a se cam îndoi de concursul glotelor la realizarea dorințelor sale, și sub îndemnul amărîrei, ce-i inundase inima, elu era acum să apostrofeze pe țeran într'unu mod violent. O, voi, nedemni urmași ai lui Traianu, strănepoți degenerați ai lui Ștefanu celu Mare! voi!... când deodată unu străin apără călare în curte, aducîndu o scrisore dela Piatra.

Prințul C. se retrase departe cu amicii lui și le ceti scrisorea. Toți se întristară și cădură pe gânduri, căci printre multe alte vești rele, corespondentul mai adăoga: că poliția din Iași ar fi arestat unu mare număr de persoane, pe cari le supunea la torture în întunerecul închisorilor, că o sumă de tineri ar fi fost expediți spre Dunăre în căruțe de poștă, er că sosind în pădurea dela Poeni, nu departe de Iași, ar fi fost uciși de arnăuții care i escortau; în fine, că unu din șefii miliției, Prințul C., plecase la munți cu

un regim de soldați și cu o cetă numerosă de slujitori, pentru ca să calce Hangul în ajunul învierii, etc.

Scirile aceste provenite din isvoru sigur, ca toate veștile ce se nasou și se imprăștiă în timp de tulburări, erau de natură a inspira îngrijire. Prințul C. formă îndată cu amicii săi unu soi de consiliu de războiu, pentru a chibzui mijlocele de împotrîvire și de apărare.

Unu dintre membrii acelu consiliu propuse a merge cu țeranii de vale, pe malul Bistriței, și a se așină la capra podului dela Răpciune pentru a opri trecerea dușmanului; unu altu doilea unindu-se cu acestu plan, adăogi cu prudentă, că ar fi destul de nemerit să se dărîme chiar podul.

Unu altu treilea, mai fantesist, opină de a se înainta până pe culmea delului Dómnei, și acolo de a așea pușcaș prin copacii de pe marginile drumului, pentru a ploua de susu cu glonțe în capetele soldaților; însă unu altu patrula pretinse, că nu ar fi o mișcare strategică de a alerza înaintea pericolului cu o mână de omeni rău înarmați și nedepriși cu răsboia, prin urmare, elu găsi multu mai avantajos de a sta locului pe piscul unde era clădită casa boerescă, fiindu această poziție forțe greu de luat cu asalt.

De față la acestu consiliu războinicu se afla și unu vechiu eniceru, anume Mehmet-Aga, care făcea de câțiva ani negoțu de chereștea; elu ascultă seriosu toate planurile, apoi luând cuvîntul, dăse cu unu accentu turcescu destul de comic:

„Boieri dumnévostri! Să mergem la podu dela Răpciune, bunu este; ama dacă dușmanul trece Bistrița pe aiurea și ne înconjură pe la spate, noi ne găsim deodată între focu și apă, și asta rău este!... să ne suim pe delul Dómnei și acolo să ne acățăm ca momițele prin copaci, bunu este, ama dacă dușmanul dă focu pădurei, noi suntem fripti, și asta rău este!... să stăm aci pe locu închiși în curte, pe vîful piscului, bunu este, ama la războiu omul se înfierbântă, are sete, trebuie apă la dînsul. Aici apă nu-i! cișmea nu-i! aici apa se aduce cu sacaua din vale!... Ce facem noi dacă dușmanii ne taiă isvoroșe? Când a începe focul, bumba, bumba, bumba, cum stingem setea la noi? Focu la pușca, focu la pieptu, focu la gât, asta rău este!... Eu cred că am nemeri mai bine, decât ne-amu retrage mai în fundul munților, în schitul Hangului, unde sunt ziduri, unde sunt patru turnuri și unde apă este

glumindă. De-odată însă un trăsnetu se slobođi în pomul, sub care se aflau ei, și-lu despica în două. Dintre ómenii ce erau sub pomu, doi bértrani de câte 70 de ani muriră îndată, unu alu treilea își perdú consciința de sine și muri în aceeași ți, alți doi s'au schilăvitú, ér la celú de alú 6-lea 'i s'au ruptú fluierile dela picioré.

Décá nenorocíții aceștia arú fi umblatú la școlá și și-ar fi câștigatú acolo oátú de puține cunoscințe din fisicá, arú fi pututú se scie, cá în timpú de vreme grea nicí-odată nu este bine a te adăpostí sub pomí, și mai alesú sub pomí înalți, cáci aceștia au însușirea de-a atrage trăsnetulú la sine. Câte asemenea și alte nenorocírí nu se potú încungiura prin școlá și cu tóte astea și astáđi se mai aflá între ómenii noștri de aceia, carí umblá se-și scótá copíii lorú dela cercetarea școléi!

O infamiá jidovescá. O fóiá din Viena, „Presse“, la care de bună sémá perciunáții au mare influență, a publicatú în ȓilele trecute o notiță, în care se ȓice, cá V. Alexandri s'ar trage dintr'o familiá spaniolá-jidovescá, din Venetia. Autorulú notiței se numesce Adolf Flasch, unú cinstítú perciunatú.

Ce vré d-lú Flasch prin astfelú de infamii? Dórá se câștíge dragostile României pentru seminția lui Aronú? Curiosú mijlocú!

Luarea Griviței. ȓina luarei Griviței prin armata románá s'a sərbătorítú în Bucuresci și celelalte orașe din România cu mare solemnitate. La serviciulú divinú au luatú parte notabilitáțile țerei. Stradele au fostú împodobite cu stindarde naționale.

Urmárite beției. Din Folya ni-se scrie, cá locuitorulú Iosifú Bucacesú, omú de 56 ani, împreună cu fiulú s'eu Nicolae Bucacesú, omú de 36 ani, plecará la olaltá din comuna lorú Gataia, ducéndú la Detta două caré cu gráu de vëndáre. După-ce vëndurá gráulú, se duserá la birtú și se puserá pe traiu bunú. Ei beură améndoí spirítú golú, ér Nicolae mai inghiți pe deasupra și o sticlá de cogniac, apoi se sui pe carú și plecá acasă spre Gataia. Numai cátu aplecatú însé, dér acasă n'a ajunsú, cáci abia eșise din Detta și étá cá în satulú vecinú, în Opaița, nenorocitulú Nicolae se găsi mortú în carú. Elú s'a dusú din lumea acésta nespovedítú și necuminate, lásándú în urma sa 4, ori 5 copii orfaní.—O câte nenorocírí aduce omenimei spurcata de beaturá!

Tergulú Sibiului. Tergulú de vite alú Sibiului a fostú în anulú acesta mai binișorú cercetatú. Tergulú liberú, favorizatú și de o ȓi frumósá, a fostú cercetatú de multá lume. Cu deosebire a avutú trecere cépa dela Fágárașú, spune „Tel. Rom.“

Unú proiectú de lege pentru asigurarea muncitorilorú în casú de nenorocire s'a pregátítú deja, după cum i-se scrie din Viena ȓiarului „Pol. Corr.“ Ministrulú de comerciu, înainte de-a pune la desbatere proiectulú, va consulta asupra lui pe mai multú bárbaiți de specialitate.

Greva zidarilorú în Sibiu. Vre-o 60—70 de zidari, carí lucrá la o casarmá și la Seminariulú evangelicú, s'au pusú ȓilele aceștia în grevá. Zidarii au fostú chiámați la magistratú, unde întrebați fiindú despre cauza, pentru care au încetatú lucrárele au rěpsunsú, cá cerú imulțirea pláții pentru fiá-care cu câte 30 cr. pe ȓi. După-ce au fostú făcuți atenți la urmárite ș-lui 159 din legea comercialá, li-s'a promisú, cá cererile lorú se vorú lua în sémá mai târziu. Astfelú zidarii și-au începutú éráși lucrárele Miercurí în tótá liniștea.

Lupi. Se scrie, cá în districtulú Jalomita din România cete mari de lupi bántue localitáțile acésti districtú. În 3 și 4 l. c. în decursulú noptii acéste dihanii au năváltú în turma de oi a posesorului de pámentú Dordea pe moșia Socariu și uciserá 93 miei. Paguba întrece suma de 1000 franci.

Dinamítá într'o viá. După cum se scrie din Pojonú, aprópe de Szempz s'a găsitú într'o viá o ladá, în care se aflau vre-o 29 chile de dinamítá. După cercetárele făcute s'a constatatú, cá lada a fostú furatá cu cáțiva ani înainte de asta dintr'unú vagonú dela trenú. Din ladá lipsiau câteva cartușe. La proprietarulú viiei s'a făcutú percheisiția domiciliará, dér fără nici unú rezultatú. Cercetarea continuá.

Concertulú Hesshaimer Popper, care l'amú anunțatú deja, se va da sėptémána viitóre în 25 Septemvre st. n. Bilete se vëndú în librăria H. Zeidner, unde se găsescú și programe. D-na L. Hesshaimer, care n'a mai concertatú de multú ani în Brașovú, este o escelentá pianistá, care se bucurá de renume și este multú agreatá în Iași, unde locuesce de mai multú ani. D-sa a concertatú de repețite-ori cu artiști însemnați, între carí cu virtuosulú Ordricek. Unú ȓiarú din Iași laudá perfectá predare a d-nei Hess-

haimer, ȓicéndú, cá polonesa As-dur de Chopin și a 2-a rapsodiá de Liszt, ce a cântat'o împreună cu sora d-sale d-șóra Maria Hesshaimer pe două clavire, a încântatú pe toți. Acurateța, cu care au cântatú împreună, precum și escelenta tehnicá și pricepere a piesei, au fostú de toți admirate. Aceste două piese le va cânta și în concertulú din Brașovú. — D-lú F. Popper, noulú membru alú muziceí orășenesceí, este fără îndoiélá unú eminentú și valorosú violoncelistú, elú este școlarulú renumitului David Popper. Va mai da concursulú s'eu la acéști concertú și escelentulú nostru baritonistú, d-lú prof. N. Popovici. Asupra interesantei programe vomú mai reveni.

Concertulú Burada. Facemú din nou atentú pe publiculú nostru la concertulú de máne (Sâmbátá) séra alú d-lui T. Burada. D-sa și-a câștigatú în România mare renume pentru virtuositatea și pátrunderea, cu care scie se esecute cu arcușulú s'eu dibaciu cátecele naționale și doina románescá. Unú deosebitú interesú ne oferá și concursulú tineréi cântárețe alú d-șórei Elena Popovici, care cu vocea ei simpaticá și cu escelenta ei școlá a sciutú se câștíge anulú trecutú aplausele viue ale publicului brașovenú. Bilete se aflá la librăria Zeidner și Ciurcu și séra la cassá.

Comóra cu norocú. Sécuiulú Mezey János din Ghurghiu, cu ocașieuna unorú sáptátoriú la Reghinulú sásescú, a găsitú o cáldare cu 2000 de galbení de pe timpulú St-lui Ladislau. Sécuiulú, fără a mai face vre-o însciințare la autoritáțile judecátoreșce, se apucá se vëndá galbenii cu câte 3 fl. unulú. Parte din ei îi vëndú în Tergulú-Murěșului, parte în Borsecú. Se duse apoi la Clușiu cu apă de Borsecú de vëndáre, dér aci o páți cam urítú, cáci în urma unei telegrame sosite acolo dela Tergu-Murěșului, Sécuiulú abia intrá în orașú și fú prinsú de polițiști. I-se luará galbenii, ce i-au mai rěmasú, dér alú cárorú numărú nu era mai mare de 10. Altmintrelea galbenii suntú frumoși și abstragéndú dela valórea lorú, ca antichitáți, ei prețuescú câte 5 fl. unulú. Contra norocosulú Sécuiú s'a pornítú cercetare, din caúsá, cá n'a făcutú însciințare la judecátoria des pre comóra aflată, din care, după lege, o parte i-se cuvenia erariului.

Mașine de cusutú. Atragemú atențieuna cėtitorilorú noștri asupra anunțului de pe pagina a 8-a alú mecanicului Otto Wetzel, care are și depositú de mașine de cusutú și efectuesce promptú și solid orice reparaturá cu prețuri moderate.

Broșura d-lui Axente Severu.

(Urmare).

Deputațieuna trimisá la Clușiu, re-intoarcéndu-se fără de rezultatú, ni-a adusú soirea, cá decá vomú asigura comisarului guvernului, baronului Vay, „salvus conductus“, acesta va veni se se înțelégá cu noi. Intémplándu-se acésta, Esceleța Sa br. Vay a și venitú, l'am primitú cu pompá și l'am găzduitú la castelulú episcopescú.

Celú dintéiu lucru a fostú, cá pe Martinú Bradú și pe mine a voitú se ne corumpá pe fiá-care cu câte 10.000 fl., dér după-ce acésta nu i-a succésú, ne-a rugatú, sé-i dămú voiá a vorbi poporului. Nu numai cá l'am lásatú se vorbescá poporului, dér eu însu-mí i-am fostú tálmaciu după-ce ne rugase.

Nici vorbirea lui n'a plătítú nimicú, ba prin ea a inverșunatú și mai multú spiritele.

Eu însé, pe lângá tóte astea, l'am petrecutú până la Sâncraiu, ér de acolo dându-i „salvus conductus“, l'am lásatú se mérgá în pace.

Dupá aceștia noi amú începutú a ne arma și a ne exercita, așteptándú în defensivá desvoltarea lucrurilorú.

Numai după ce Lemberg a fostú omoritú pe podulú de lanțú (28/IX) am primitú ordinú dela Puchner se desarmámú pe Ungurí.

Eu cunoscéndú bine firea nobililorú Ungurí, sciam, cá decá acélú ordinú îlú vomú da mai departe așa cum l'am primitú, la esecutarea lui se vorú întempla opozițiuni, alú cárorú sfírșitú va fi totú atátea catastrofe. Am aflátú dér de bine a da ordinú, ca se să adune armele dela Ungurí, dér deodată sé-i aducá și pe ei înainte mea în trásurile lorú proprii.

Astfelú s'a adusú între alții și br. Szentkeresztí din Hususéu cu soția și cu cincí báeți ai lui, pe carí i-am încuartiratú în castelulú episcopescú, ér pe ceilalți în școlé, dându-le libertatea de-a puté umbla prin curțile și grădinile acestora.

În acéști chipú, cu escețiunea regretabilului casú alú lui Dobay din Roșia, am mântuitú vieța tuturorú. Și cu dreptú potú ȓice c'am „mântuit'o“, fiindé decá nu sosiam încó la timpú în Blașiu din góna dela Sâncraiu mulțimea inverșunatá și alungatá din luptele dela Sâncraiu și Ciembrudú, în urma ațítárilorú unui căpitanú austriacú, acéști mulțime era deja pregátítá se ucidá pe internații politici, mai multú de 200, între carí într'adevărú, cá se aflau multú nevinovați.

Acolo stámú la meterezú și impușcámú totú în plinú, bumba, bumba, bumba ha!

Planulú lui Mehmet-Aga, deși expusú astfelú într'unú modú originalú, páru celú mai cu minte și fú adoptatú în unanimitate. Decí se ordoná pregátirile necesare pentru retragerea pe a doua ȓi la schitulú Hangului; ér spre pața noptéi se așeđará sentinele pe la diferite locuri învecinate cu casa, se trámise ȓece pușcași cáldări la capétulú podului dela Rápcune și se împárți merinde la ómenii adunați în curte.

Acum nóptea se lățise ca unú veltú negru, cusutú de diamanturí; o luná pliná poleia valurile Bistriței și îmbrácase munții cu o draperiá fantasticá de luminá. Románii aprinseserá mai multe focuri în curte și se grupaserá cete, cete împrejurú, gráindú, povestindú, glumindú și riđéndú de păcáliturile, ce-și adresau după obiceiulú lorú. Vali se plimba printre grupe raportándu-se cu gândulú la timpurile acele de bárbaiți, unde poporulú nostru era dedatú cu vieța rěboinicá. Adese-ori elú cercase a-și imagina o tabérá de ostași románi, pe timpulú lui Stefanú, și o convorbire dintre acei ómeni tari, carí tráiau în frăția cu mórtea și carí își oțeliserá natura în foculú luptelorú necurmate. Imbátatú de

poesia munțilorú și a noptéi, rápitú de ariple nálucrei afará din domeniulú realitáței, elú cređú unú momentú cá-și vede visulú cu ochii. I-se páru cá existá cu patru seculi în urmă, cá se gásia în ajunulú bătăliei dela Valea-Albá și asculta, uimitú, șóptele de pe împrejurulú focurilorú. Étá ce auđi:

„Mái flácái! înțeles'ați voi ce ni-a spusú boerulú celú fugítú dela Iași?“

— „Ba cátu háciu; elú gráia pá-séresce.“

— „Ci cá se ne ducemú ca se alungámú pe Vodá, pentru-cá Vodá a prinsú pe boierí umblándú cu máța în sacú și i-a pusú la pedépsá.“

„Ce avemú noi cu boerii? Ei ne cionágescú pe noi, Vodá pe dēnsii, parte dréptá.“

„Bátaia-i din raiú!“

„Dér decá arú veni ómenii stápanirei, ca sé ne calce în locurile nóstre?“

„Pentru-ce sé viá, firtate?“

— „Pentru ca sé ne ia séma de ce ne-amú adunatú cu arme la curte.“

„Li-omú spune, cá ni-a poruncítú stápanulú.“

— „Dér decá nu s'ar multámi cu atáta și arú cáta sé ne fácá vre-o dauná?“

„Atuncí îi vomú cionági și noi pe dēnsii!“

La acéști rěpsunsú simplú, dér cuprinđetóru, puse a cânta:

Multú mí-e dragú, multú mí-e dragú
Frățiorulú de cionágu,
În dușmaní cu elú mé bagú
Și le tragú, și le tragú... etc. etc.

Vali se deștéptá din visu-i și se apropiá de grupele damelorú C. eșite în balconú. Aici se vorbea de o reprezentare, ce se dase pe teatrulú din Iași în folosulú sėracilorú, și de talentulú cu care persónele din societatea aristocratá jucaserá rolurile lorú. Frumósá prinsesá Olga, sora prințului C., rugatá de toți, cântá unú cupletú veselú dintr'unú vodevil francesú: *Le poste d'honneur*, ér Vali inspiratú de armonia glasului, improvisá unú sonetú, plinú de poesia cea mai delicatá. Din nenorocire, elú nu se gândi a'lú pune pe hártia și până a doua ȓi îlú uitá; însé junele improvizatorú se mângáia de perderea acélui cap-d'operá, observándú, cá mai bine e pentru unú poetú sé-și uite singurú versurile, decâtú sé le uite lumea.

A doua ȓi unú luagú șirú de calcesce cu dame elegante, de brisce cu servitorí, de caré cu merinde, de țeraní pe josú și cáțí-va cáldreți, carí precedau

cortegiulú, se îndrumau pe valea, ce duce la Ceahláu, trecéndú pe la schitulú Hangului.

Acéști schitú, odinórá adăpostú de cálugárite, era acum párasítú și începea a se degrada. Ca tóte mánăstirile vechi, ascunse între munți, era întáritú cu ȓiduri înalte și cu patru turnuri ridicate pe la unghiuri. Unulú din aceste turnuri, sub care se deschidea pórtá, servia de clopotniță. În lăuntrulú zidurilorú se gásia o bisericá micá de petró și cáteva chilii, prin care șuera vėntulú pus-tietáții. Iarba crescuse mare în ogradá și acoperise lespeđile mormintelorú de pe împrejurulú bisericei; cáte-va cruci de lemnú zăceau rěsturnate, prin buruiene, ca o tristá márturiá de párasire.

Ajungéndú în acéști locú singuraticú, pe care mórtea pusese acum stápanire și care inspira sufletului o adéncá tristeté, damele se adăpostirá într'o chilíá, ér bárbaiți se ocupará cu pregátirile de apėrare. Mehmet-Aga fú însărcinatú se desvolteze și se puná în practicá tóte cunoscințele sale de strategiá, ca unulú, ce, în calitatea sa de enicert, trebuia se fiá deprinsú cu luarea și cu apėrarea cetățilorú. Elú așeđá îndată cáte optú pușcași în fiácare turnú, puse jurú împrejurulú schitului sentinele deș-

Eu însă îndată ce am înțeles despre acest plan diavolesc, am oprită numai decătu, sub pedepsă de decapitare, vătămarea acelor, ba pe toți i-am și liberată îndată. Trăiesc încă dintre acești martori vii, decât în adevăr, au în ei atâta sentiment de recunoștință, respective curaj cetățenesc, ca în interesul unui om negrită așa de tare înaintea Ungurilor, cum sunt eu, să mărturisescă adevărul în fața lumei nebune de azi. Aceștia sunt d. e. baronul Splényi, baronul Szentkereszty și Ioan Daniel din Blășiu.

Domnul colonel de bună seamă va ști și aceea, că cartirul meu de război era în Blășiu — er cercul meu de influență se estindea numai până la țermul de dincoace al Murșului, până când Bem a ocupat Sibiuul, imperialii au fost conduși afară, er noi rămași fără de scut, m'am retras între munți. Dincolo de Murșu, (pe țermul drept) comandau independenți de mine Iancu, Dobra, Balintu, Ciurileanu și Moga, și când s'au întemplată casurile dela Ighiu și Cricău, eu eram tocmai în Blășiu, lipsit de poștă și telegraf, prin urmare chiar de-ași fi voit a influența asupra acelor evenimente, imi era imposibil.

Etă dără, că sângele acestora nicl într'atâta nu e legat de numele meu, cum e legat de numele d-lui colonel sângele Românilor, vrsat la Colto și Catalina.

Povestea cu „tragerea în țepă“ nu pte fi altceva decât *privelisele fiorose* rămase din timpurile Turcilor și Tatarilor. Aceste nu se unesc de loc cu natura Românilor fi ei ori cât de seltăciți.

Casurile regretabile amintite, încă au fost pricinuite de Unguri prin aceea, că li-au răpit vitele, oile, porcii și vasele, er Români s'au apreat. În luptă omeii nu se obișnuesc a se sëruta, nicl revoluția nu s'a întemplată nicl în lume fără ca în aceea să nu fi cădutu jertfă și nevinovați.

Ar mai fi încă înderăt pustiirea Aiudului, despre care mulți au dicit, că eu ași fi fost Heorstratul lui, cu tte că și pe Prodanu ilu numesc Herostratu. Ore sublocotenentul Mânzatu, care în noptea aceea era în Aiud, nu ar pute să fi alu treilea Herostratu? „Omne trium perfectum!“

Nicl acesta nu e mai adevrată decât celelalte.

Etă și istoria acesteia: Primindu poruncă dela comanda de piață din Mediașu, se ocupă țermul Murșului dela Mihalțu până la Iernutu și se impedeu trecerea Săcilor — am plecatu numai decatu cu 1000 omeni dela Blășiu peste Petri-satu.

Plănuisem, ca să stau peste nopte în Ciunbrud.

Alăturându-mi-se însă pe drum și căpitaniile esmise, prin ce trupa mea crescându peste 3000 omeni, ar fi fost cu neputință, ca pe un ger cum era atunci să încuartză pe toți omeii în Ciunbrud; am provocat deci pe primăria din Aiud, să se îngrijescă de s-lășuri și de proviantu pentru 2000 de omeni.

În decursul marșului, pe csta dela Beța, alunecându-mi calul și cădendu mi-am scrintit piciorul stâng. Când am ajuns în Ciunbrud piciorul meu era forte umflat și din pricina marilor dureri n'am putut merge mai departe. În urma acesta am declarat, că eu voi rămâne în Ciunbrud, er la Aiud am trimis pe Dendiu și pe Maioru cu 2000 de omeni, cari au și plecatu peste Săncraiu și Tmpăhaza.

Cu mine a rămas în Ciunbrud și Procopiu, fiind amendo încuartzăți în casa parochului reformat de acolo. Eu m'am apucat să-mi curez piciorul, aplicându cataplasme reci, în vreme ce Procopiu se îngrijia de cină. Înainte de ce umflătura piciorului s'ar fi mai datu spre bine și de a ne pune la cină, Procopiu imi arată spre ferestra, prin care se vedea focul din Aiud, recomandându-mi tot-odată să mergem întru stingerea focului. Eu arătându-i umflătura dela picior i-am declarat, că nu mă pot mișca, l'am incredințat însă pe el să mergă cu trupa lui; densusu însă n'a voit nicl c'unu preț să mă părăsescă.

Vădendu acesta numai decatu am scris maiorului de cavaleria c. r., care staționa în Bucerdea-grănoasă, rugându-l să binevoescă a porni cu ostașii săi spre Aiud. Trimișii mei călari reitorcându-se mi-au spus, că pe maiorul l'au aflat la masă dimpreună cu ofierii săi și cetindu scrisoarea mi-a dicit: „Ich hätte nie geglaubt, das die romanischen Auführer, so viel Takt und Vernunft haben!“ și cu acestea li-a datu drumul.

Eu nu eram introdus în scopurile mai înalte ale anului 1848 și astfel nicl nu le cunoscu, der din aceste am dedus, că Aiudul a cădutu jertfă, fiindcă din considerații strategice era cunoscut de un punctu forte favorabil.

Așa se vede, că și acesta rămâne o întrebare deschisă, ca și întrebarea, de ce Ungurii au aprins și pustiit Reghinul săsescu?

Destul, că Aiudul a ars tâtă noptea, er în altă di dimineța, Aiudenii s'au refugiat în Ciunbrud cu ochii

lăcrmați și îmbrăcați rău sub ferestrele cartirului meu. Eu vădendu-i am ezit între ei și li-am împărțit toți cei 200 de galbeni căștigați în România.

O figură c'unu sufletu atatu de negru, după cum îi place a vedé domnul colonel și colegii d-sale, cari, nu știu din ce pricină, mă înegrescu și insultă mereu, anevoi ar fi făcutu astfel de lucruri. Asemenea, nu s'ar fi aședat într'o nemijlocită apropiere a locului de-o amintire atatu de fiorosă pentru el, unde înainte scia, că ziua, noptea are să umble, și mai ales pentru un om înainte, căruia calea spre România îi era deschisă și acolo ar fi fost primitu cu brațele deschise, putându eu să ocupu acolo ori unu postu de profesor, ori o funcțiune politică. Der „justus semper tutus!“

Afară de purtarea mea umană amintită mai sus, întrebe stimabilu domn colonel pe secretarul de stat *Lukács Bela*, care trăese și acum în Budapesta, că pe tatăl său, pe mamă-sa și pe surorile sale cine le-a mntuit în Zlatna de marte sigură? Totu astfel se întrebe pe d-lu fișpanu din Deva, *Pogány György*, că pe cumnată-sa și sora lui mar tneră, *Betta*, dimpreună cu alte 130 de suflete unguresci nevinovate, cine și între ce felu de împrejurări le-a mntuit de marte sigură? Cine le-a pus la dispoziția caru cu șese boi și 10 fi. bani de drum, ca să potă ajunge la moștile lor? Etă și acesta *Azentie* a fost, pe care d-lu colonel l'a negrită ca pe unu mișel.

Și frații armeni Daniel din Blășiu, cari trăescu, încă pot mărturisi, că nu esagerez când susțin, că tte acele le-a făcutu *Azentie* cel vestit de d-vostre ca unu sufletu negru, și care și acum se bucură, că le-a putut face.

Pentru faptele mele din 1848 eu totdeauna am statu față cu ori și cine și liniștitu privesc și înaintea judecței din urmă.

De trei-ori am fost sub cercetare și în temniță. 1.) Înaintea tribunalului militar în Sibiu (Auditor Nahlik). 2.) Înaintea tribunalului cercului (Landgericht) totu acolo, unde pe atunci eram concipientu, și încă tocmai pentru întemplările din Aiud, de Susana Kabas acusată la alu cărei spate sta br. Stefanu Kemény din Ciunbrud. Ea m'a acusat, că pe bărbatul și fiul ei i-ași tăiat în bucăți în podul unei case, și că li-ași fi aruncat membrele în focu prin ferestra podului. Der s'a constatat, că prin ferestra podului nu membrele unui om, der nicl capul unui copil mic n'ar fi încăput. *A invinsu dreptatea!* 3.) În Aiud am fost deținutu de fostul jude și proprietaru în Armeni, Szalanczi, din simplul

motiv, că am cutezat să dau sfatură unui Bucumanu în procedura unei afaceri legale de dreptu a lui. Cu această ocaziune cumetrul Szalanczi mi-a mulțamit, că cu pericolul vieții mele am mntuit pe fratele său totu dela marte sigură, ca astfel să se adevescă cunoscutul proverb: „Nu mă lăsa a muri, ca să nu te lasu nicl eu a trăi.“

De astă-dată omul acesta pentru nimic m'a ttertu atata pe stradele Aiudului, în sus ca să fi ascultat și în jos, ca să fi întemuit, până când Românilor din împrejurime, pându-li-se acesta de prea multu, începă a se pune în fierbere și a amenința Aiudul cu o a doua pustiire, ceea ce băgându de seamă contele Nadasdy, încă la timp a zădărnicitu print'unu ordinu datu fișpanului *Pogány György*, care dispunea să mă libereze numai decatu.

Ei, d-le colonel, arhivele stau deschise înainte ori si căruia, și a lovi după atatea hărțueli pe unu bătrân destul de chinut, chiar și cându acela ar fi fost păcătoș, fi dicitu cu modestia, nu e lucru cavaleresc.

Pe lângă acestea nu V'ar strica D-Vostre a cumpăni însemnătatea acestei admoniții a bătrânului Bem: „Nicht schissen die alten Generale, dem es Kommen andere jingere und gescheitere vor, und dann ist schlechter!“

Și acum, stimabile d-le colonel conte, care în articolul d-tale ai aruncat cu atata nevredecie în mine cu pietri, dă-mi voi să arunc și eu în D-Ta, nu cu pietri, ci cu pâne, exprimându-mi părerea mea sfătuitoare, că și ai pute folosi timpul cu multu mai salutar și ai face unu serviciu cu multu mai bunu patriei, care între parantese fi dicitu, nu e numai a D-Vostre, ci totu cu același drept și a noastră, decât, ca patriotu ungu cu mare vedă, cu poziția independentă și cu multă experiență, acum la apusul vieții și ai lua timp a a te gândi la cauzele evenimentelor din 1848, asupra celorl dinainte și acelorl întemplate după aceea, precum și asupra greșelilor, seu neglijărilor întemplate, și ca unul, care n'ai lipsă să venezi popularitate, seu să și pună lăcatu pe gură, — buciună rassei D-Tale rezultatele sincere ale acestei cugetări.

Decă ai trage luarea aminte a Maghiarilor, că cei mai fresci aliați ai lor ar pute să fi locuitorii nemaghiari din această patriă, și mai ales Români; prin urmare pe ei n'ar trebui să și i străineze, ci prin frățietate adevrată să i câștige, căci numai în acesta zace suprema garanția a patriei comune tuturor, precum și unui viitoru mai bunu alu Ungurilor; decât li-ai spune, că

tepte, alege vre-o de ce plăieși voinici de-i postă ca o avangardă la 200 pași departe de ziduri, la marginea unui rediu de moliv, prin care trecea drumul; er glota înarmată cu lănci și cu topore, elu o înșiră pe dinăuntru, dealungul zidului dărmatu, ce era în față cu rediul.

„Când s'a ivi dușmanul“, duse elu țeranilor, „și a da asaltu schitului, voi să-lu împosecați cu bolovan. Asta artieră este!“

Ziaua întrăgă se petrecu în așteptare. Unu nou răvasu din *isvoru siguru* aduse vestea sigură, că o armată numeroasă ar fi plecatu din țergul Petrei, că ar fi începutu a sui delul Dómei. Unu om necunoscut se oprise câteva minute la porța schitului, lăsându în mână unui plăeșu unu sacu micu plin de praf și se depărtase repede spre Durău. Unu ciobanu coborindu-se din vrfulu munților, pretindea, că zărise în depărtare strălucindu ceva, care semena cu puscile soldaților. Aerul era plin de vești îngrijitoare, însă liniștea cea mai perfectă se arata pe fețele Românilor; ei păreau a nu avé conștiința pericolului ce-i amenința și continuau glumele lor, ca în ajunul unei srbători.

Cu cât lumina scădea, cu cât umbrele serii se întindeau pe văi, o umbră de seriositate acoperi frunțile Hanganilor; căci amurgul aduce spiritul meditarii pe aripile sale. Amurgul e pragul nopții, anunțatorul nopții, anunțatorul misterelorl întunecului, bălaurul, ce înspăimântă sorele și-lu face a se retrage în grabă, cu tâtă pompa lui de rațe aurite și veselitoare.

Încă o clipă și cerul se întunecă, și munții luară forme fantastice, și codrii începă a răsuna de nise urlete bizare, tte buhnele și cucuvecele se treziră între ruine, chemându-se cu țipete înfiorătoare. Țeranii își făcură cruce. „Semnu rău“, observă unul. — „Semnu de marte“, adăgă altul. Tocmai atunci se ridică în văzduh și urletul lungu alu unui căne, afară din ziduri.

„Măi, alungați haita ceea“, strigă un pușcaș din clopotniță. „Nu auțiți cum urlă amorțiu?“

Căți-va flăcăi se alungă după căne aruncându cu petri după densusu, însă cănele fugea pe împrejurul schitului, și er se opria și er urla cu jale.

— „Alu cui e cănele?“ întrebă prințul C.

Nu sfirși bine întrebarea și deodată se auți o impușătură într'una din chilii. Prințul C. și amicii lui alergă iute la aceea chiliă și găsiră implantat în sânge pe unu bietu Leachu (Polon), care voindu să și descare arma, se rânise cumplit. Nenorocitul expiră după o jumătate de oră.

Cănele, ce urlase atatu de jalnic, era alu lui, elu presimțise marte stăpănului său!

Acestă nenorocită întempiare produse o impresie descurajătoare în spirite.

Sermanul om! ziceau țeranii; cum a murit de grabnicu departe de țera lui, fără împărțenie, fără luminare.

Rău începutu! Cine scie, decât n'omu peri și noi totu astfel.

„Ce sunteți proști?“ duse Crețul cu glas puternic. „Nu vedeți voi, că urletul cănelu și vaetul cucuveicilor a fostu o prevestire pentru bietul Leachu! Primejdia, ce sbura prin văzduh s'a strecurat ca fulgerul pe capul lui.“

— „Bine duse Crețul“, adăgă Udrea bătrânul. „Ne facem spaimă de geba, ca niște copii; cui i-a fostu scris să mără, a murit. Dumneșu să-lu ierte!“

Amin! duseră cu toții.

— „En veți dracul; observă cimpoerul; Leahul totu cu capu: elu a repositat spre iniere cu nădejde, ca să reinvie dintre morți la meșul nopți, odată cu Domnul Christos.“

— „Taci, afurisitul“, strigă Crețul indignat. „Nu te atinge de cele sfinte că și sfărâm capul cu ghioga.“

— „Șcii una, măi Crețule?“ replică cimpoerul; „de muriai tu în locul Leahului, mi-ași fi durat unu cimpoi nou cu pelea ta... Numai asta-i dracu, că o fi sunat a dogit.“

Țeranii riseră cu hohot la această observare, der risul lor fu curmat prin sunetul clopotului, care chiamă pe creștin la biserică. Unu preot dela schitul Durăului deschisese altarul părăsit și începuse celebrarea serviciului divin. În curându se umplu biserică de credincioși veni ca să asiste la sacralu misteru alu Invierei Domnului.

În față cu altarul se închina venerabila prințesa C. încunjurată de numeroasă ei familie; în strane, culcați pe mici bășici, obosiți de calea depărtată a cerului; er fundul bisericii era ocupat de țeranii perduți în umbră.

Tăcerea adăncă ce domnia în lăcașul

ceastă patriă ar prezenta un tablou cu multă mai frumos, decât greșelile lor făcute înainte de 1848, pe care le-au regretat pocăindu-se în decursul de 12 ani sub apăsarea absolutismului, promițându de atâtea ori, că voru pași pe cale mai bună, și decât nu ar fi început a le urma din nou îndată ce stăua a început să se suridă și le-au urmat în măsura în care conducătorii lor se simțiau, că ședă mai siguri în șea; decât li-ai spune mai departe, ce formă ar fi luat lucrurile îndată după începutul revoluțiunii, decât gândul despre împăciuirea cu naționalitățile nu și l'ar fi trăgănat așa dîcîndu până la deschiderea dietei din Seghedin, adecă până cu puțin înainte de depunerea armelor la Șiria; și decât în loc de alte fapte cu intențiuni de terorizare ar fi înținsă frățesca mână încă dela început, silindu-se a pune în praxă uniunea nu cu încunjurarea Românilor, nici cu losinca: „unio vagy halál“ („uniune s'eu mörte“) și fără nici o condițiune, ci cu bună înțelegere și cu statorirea condițiilor; s'eu, cel puțin, decât la dieta din Clușiu în an. 1865 și-ar fi dat silința a-și îndrepta greșelile făcute mai înainte cu 17 ani, lucru care atunci nu ar fi fost cu neputință; în fine, decât ar fi aplicată cu conștiințioasă legea de naționalitate, adusă în dieta maghiară, în loc de-a cassa în mod volnic, pe calea ordinațiilor, ori prin legi mai nouă, neînsemnate drepturi ce le cuprindea acea lege; și decât ni-ar fi ridicată astfel de școle de stat, în care limba de propunere să fiă limba noastră, după cum dispune legea de naționalitate dela 1868, er nu să ne introducă în mod forțat chiar și în școlile noastre confesionale limba ungară într'o măsură, a cărei aplicare împiedică progresul în celelalte obiecte de învățământ: — atunci d-lu colonel și înaintea noastră ar fi patriot stimat, când ar trage băgarea de seamă a Ungurilor la toate acestea și când ar arăta atâta s'ntămînt de dreptate, încât verde s'o spună, că faptele lor cu drept cuvînt făcu pe naționalitățile nemaghiare malcontente și mai ales pe Români, și li-ar mai spune și aceea, că Românilor nu numai că nu li-se concede a-și ridica gimnaziile pe banii lor proprii, precum la Caransebeș și Arad, der se iau măsuri și pentru maghiarizarea gimnaziilor, ce le avem, ca d. e. la Beiușiu — și asta numai drept recunoștință, că Români din părțile acelea, precum apröpe toți Români din Ungaria, la an. 1848 au ținut cu Ungurii d. e. Dragoșu, pe care Kossuth l'atostu trimis în munți ca să împace pe Români, der pe care Hatvani l'a jertfitu.

Dragoșu a fost Român și deputat dietal.

Der cu cât mai multă amă stima numele d-lui conte atunci, când pe un-guresce ar spune-o, că în ce măsură sunt eschise naționalitățile în general și Români în special dela favorurile constituționale, din pricina legii electorale și din pricina modului cunoscut, cum se aplică acea lege; der ar fi stimat mai ales atunci, când d-lu colonel și-ar ridica puternica sa voce în contra nișuinelor de maghiarizare cu ori ce preț încă înainte de 1848, er ađi de nou începute și continuate în mod mai intensiv. Mai bine nu și-ar perde timpul scump cu astfel de articuli fără temei, precum e și cel publicat în contra mea, drept dovadă, că și d-sa voește să se înroleze în rëndul celor ce s'biară în contra a totu ce e român, promovănd și prin acesta neînțelegera, în loc de nișuinele de apropiere.

De altfel dela omeni superficiali nici n'ar trebui să iau în nume de rău im-prejurarea, că nu numai despre mine, ci despre toți prefectii din 1848 vorbesc și scriu numai rău, er despre omenii lor numai laude și gloriă. Pe acestia îi premăresc ca pe nișce așgeri, pe noi însă ne feștesc și calumniază ca pe nișce draoi și nu se rușinează a vesti, că noi n'am fost decât nișce tâlhari și capi de bande de hoți.

Decă acesta adevărat ar fi, atunci Ungurii n'ar fi încheiatu cu noi armistițiu formal, pe care Hatvani călcăndu-l, și-a și luat rēplata. Pe noi, pe tâlharii, dōră ne-ar fi putut împedea oștea d-vōstră, ca să nu putem străbate printre șirurile ei în cetăți pentru a ne repara armele și a ne provede cu munițiā spre a pută continua lupta.

(Va urma.)

Necrologu.

Unicul meu frate geamēnū Ioanū Plaște, învățator român pensionat, după un morbu îndelungat a încetat din viață la 12 Septembrie n. c. în comuna sa natală Șeica-mare, în etate de 68 de ani, fiindu împărțit cu ss. taine. Despre această durerōsă pierdere încoițez adēncu măhnit pe tōte rudeniile, amicii și cunoscuții rēposatului, ale căruia rēmășițe pămēntesci s'au imormēntatū în 14 Septembrie n. în cimiterul bisericeii din Șeica. — *Filemonu Plaște*, notar cercual, ca frate; *Ana Tanislavă*, cumnată; *Panfilu Plaște*, *Marita Nestorū Plaște*, nepoți.

Caracterul.*)

I. Formarea caracterului.

4. Influența ce-o are școlă vieții.

(Experiență, muncă, cercare).

(Urmare).

Tōtă viața nu este decât o mare școlă a experienței, ai căreia elevi suntem cu toții, întręga omenire.

Ce au învățat elevii în școlă experienței? Ce folos au tras din învățatura lor? Cum și-au disciplinat inima și mintea? Căta înțelepciune, curagiu și stăpânire de sine au învățat? Sciut'au să se susțină în fericire și gustat'au viața lor cu cumpetare? Ori că au trăit ca egoiști, fără de a ave grijă de alții? Ce câștig li-au adus ispitele și nenorocirile? În-vățat'au a fi răbdători și cu credință în Dumnezeu și a se supune sōrtei? Ori că n'au sciut decât să se plângă cu nerăbdare și cu nemulțumire? — Acesta din urmă se învătă ușor, der rezultatele folositoare ale experienței mai înainte amintite au lipsă de timp, ca să se cōcă, cu tōte fructele, de aceea omul înțeleptu privesce la timp ca la cel mai bun aliat al s'eu. Timpul nu numai înfrumșetă, der și mângăie și este cel mai bun instructor. După cum timpul a fostu amic al s'eu inimic al junelui, după cum a sciut s'elū întrebuințeze s'eu să abuzeze de elū, elū devine mângăitor ori chinitor la bētrănețe.

G. Herbert dīce: Timpul este călărețul, care îmblăndesce tineretele. Cătu de strălucitor și senină i-se înfățișeză junelui viața, cătu de bogată de minuni și de plăceri necunoscute! Der cu cât trece mai mult timp, cu atătu vede mai mult, că viața nu aduce numai bucurii, ci și dureri; cu cât mergem mai departe, ni-se deschid perspective întinse: ostenelă, suferințe, piedeci, pōte și nenorocire și nesucces. Fericitū acela, care scie să străbată prin asemenea cercări cu curagiu neînfrânt și cu inimă curată, suridēnd și rēmăind neincovăiatu chiar și sub cele mai grele poveri.

Sarcinele sunt împărțite diferitū, fiă-care își capetă însă partea

*) După Smiles-Rudow. A se vedē Nr. 192 alū „Gaz. Trans.“ din anul curențu.

sa, decât nu mai curēndu, atunci când devine de sine stătator, căci de aci încolo se cere dela elū muncă; *muncă, marea problemă, scopul și ținta întregi vieți*. Influența educătoare a muncii este der de cea mai mare și hotărītore însemnătate. Ea deșteptă și propagă ascultarea, stăpânirea de sine, atențiunea, esactitatea și perseveranța, în fine dibăcia de a fi meșteru atătu în chiamarea specială a ta, cătu și în cestiunile generale ale vieții.

Munca pōte să apară ca o sarcină, ba chiar ca o pedepsă, mai ales pentru tinerime, der ea este în adevăr onōra și podoba omului. Fără muncă nu e cultură, nu e deosebire între om și animal. Este deră un conceptu călugăresc, decât în bibliă Iehova declară munca ca un blăstēm; mai corect se înfățișeză ea în alt loc, ca chiamarea, ce i-a dat' o Dumnezeu omului, chiamare, ce aduce binecuvēntare. Blăstēmul omenilor, a indivizilor, ca și a popōrelor întregi, este din potrivă lenea, pentru-că ea stōrce puterea și rōde inima omului, ca rugina ferulū. Când Alexandru a învinsu pe Persi și li-a cunoscutu moravurile, a dīsū, că ei nu sciu, că nu pōte fi ceva mai sclavic, decât a trăi numai pentru plăcere, nu pōte fi ceva mai priincios, decât munca.

Când împēratul Severu tragea s'eu mōră, a datū rēboincilor s'eu ultimul lui ordin de dī: *munciti!* Și în adevăr, numai prin muncă neobosită puterea împērației romane a putut să se estindă și să se susțină.

Pliniu scrie despre vechile relațiuni din Italia, că p'atunci beliducii țineau la cōrnele plugului. Numai după-ce munca cu brațele se făcea numai de cătră sclavi, ea trecea ca nedēmn de omul liber; și îndată ce în chipul acesta pe clasele domnitōre le cuprinse lenea și îmbuibarea, peirea Romei era numai o cestiune a timpului. De gēba sciea Horațiu, că timpul fuge mai iute ca vēntul de ostū, de gēba vorbea Seneca în scrisorile sale de lipsa cea mare a timpului, pe care o cauzează bōlele proprii și bōlele altora, mai ales însă somnul, care ne răpescă viața jumătate. — Cum am mai pōte noi să stricăm ceva din acestu timp

Dumneșesō, avea un caracter misterios, atătu mai imosant, că din vreme în vreme era întrerupt prin strigătele sentinelor din afară. Tōte capetele stau plecate, tōte sufletele stau pētrunse de umirea dulce a rugăciunii, tōte gândurile își luaseră zborul cătră plaiurile cerești. De-odată altarul se deschise!... preotul apăr pe prag cu Sf. cruce în mână și glasul s'eu rēsunătorū vesti îndeplinirea marelui mister: „Christosū a înviatū!“

„Adevărat a înviatū!“ strigară cu bucuriă toți creștinii.

Pe loc biserica se lumină ca prin un efect magic și prezentă un spectacol de un caracter cu totul nou. Prinsele aprindeau zimbindū, una dela alta, lumină de cēră albă și poleită; er din mijlocul bisericeii și până în fundū, mulțime de plăși, rădimați pe armele lor, țineau cu mână stângă luminările mic de cēră galbenă. Figurile lor expresive, pletele lor lungi, costumele lor pitorești, topōrele, lăncele, puștile, ce străluciau printre ei, compuneau un tablou demn de penelul unui mare artist.

Serviciul era acum pe la sfēșitū, când unul din păditorii tururilor veni

în grabă de spuse, că s'au audit impuscături în direcțiunea Hangului. La această veste se făcu o mișcare șgomotōsă în biserică; țēranii eșiră dīcēndu: Vine dușmanul, pe luptă de acum băeți! Femeile se retraseră în altar ca într'o cetate apērată de însuși Dumnezeu; er prințul C. cu amicii lui se opriră în pridvor ca să împartă praf și plumb la pușcași.

Aici se petrecu o scenă spăimântătoare! Praful era într'o ladă nēgră în care elū se imprăștiase; Vali, ingenunchiase dinaintea lăzii deschise, și încunjurat de plăieșii, cari se îndesau și se plecau de-asupra ei cu luminările aprinse, le da pe rēndu fiă-cărui câte o mână de praf, dīcēndu-le: Totū în plin să trageti, copii! fără a se gândi, nici el, nici ei, la pericolul ce'i amenință. O singură scānteia cădută dintr'o luminare ar fi asvirlitū în nori și biserică și omen.

„Mare noroc a avutū la voi“ observă Mehmet-Aga, după ce se termină împărțirea.

„Pentru ce, Efendi?“ întrebă Vali.
„Pentru-că norocul e frate cu nebulii,“ rēspunse enicerul, îndreptându-se spre pōrtă.

Prințul C. se urcă în clopotniță și

audi în depărtare un vuetū de impuscături, ce părea a se totu apropia: elū ordonă îndată unui călăreț ca să se repedă spre Hang și să aducă scire de ce se petrecea acolo. Călărețul plecă în fugă și se făcu nevēdūtū în întunerecul rēdiului de molivi. Tot-odată Vali, întovărășit de doi plăeși, se duse ca să cerceteze sentinelele pe'prejurul zidurilor. Eșind din schitū, elū se îndreptă spre locul unde Mehmed-Aga aședase așangarda, însă nu găsi pe nimeni în calea lui.

„S'au speriatu ticăloșii și au fugitū,“ dīse elū în gura mare.

„Cine a fugitū?“ întrebă un glas din marginea rēdiului.

„Pușcașii rēnduiți aici de pađă.“

„Noi?“ replică mai mulți omeni culcați sub copaci; „noi să fugimū!“

„Voi sunteți? De ce v'ăți retrasi aici?“

— „Ne-am datū la umbră,“ rēspunse unul sculându-se, „pentru-că bătea luna în plin pe locul unde ne pusese jupănul Mehmet, și am chititū, așa că de a fi să vie dușmanul, elū ne-arū fi lătatū la ochi ca pe nișce rațe de baltă, când noi n'amū fi vēdūtū în cine să tragemū; mai bine să fimū noi în umbră și ei în lumină.“

„Bine, der de ce v'ăți pregătitū de somnū?“

„Ba nu; ne-am lipitū urechea de pământ, ca să audim de departe pasurile soldaților.“

„Și ați auditū ceva?“

„Der; niște rācnete surde și câteva lovituri de pușcă. Pōte că s'au lătatū la harță cu slujitorii cei dēce plăeși trimiși de erī la capra podului dela Rāpciune.“

„Se pōte... însă să sciți, că decât s'or înainta soldații până aici, să vē retrageți în lăuntrul schitului.“

„Ne-omū retrage, după ce ne-omū desocrea flintele în ei ca să le mai răcorimū.“

„Rēmăneți cu bine, flăcăi!“

„De bine să audimū, cocōne!“

Vali se depărta mulțamitū, și ajungēndu lângă turnul despre părălul Hangului, găsi acolo pe Crețu rădimatū într'o ghiogă monstrōsă de stejarū.

„Ce faci aici, Crețule?“ îl întrebă.

„Stau de strajă, cocōne.“

„Singurū, singurelū?“

„Ba cu astă ghiogă.“

„De ce n'ai lătatū mai bine o pușcă?“

„Ce să facū cu ea? Să tragū odată ș'apoi să'mi perdū vremea cu încărcă-

scump și sburător? Întrăbă Seneca; dér glasul său nu fu ascultat și în urma acésta Roma cu totă puterea ei esteriă, deveni tot mai slabă. Și așa merge pretutinden, indiviilor ca și popórelor întregi. De nici o rea înclinare n'avem dér a ne pădi mai mult, decât de lene și totuși tocmai lenea este cea mai lă-țită, precum a constatat unu, carele a călătorit peste cea mai mare parte a pământului. Cerința de a gusta, fără de a lucra, este atât de generală, încât James Mill crede, că ordinea de stat delă început n'a avut alt scop, decât a se opune acestei cereri.

Lenea este pentru indiviți totuși de deositor, ca și pentru popóre. Ea n'a făcutu nici odată vr'unu bine și nici nu va face nici odată. Ea n'a trecut nici odată peste vr'unu delu său peste vr'o altă greutate, pe care o putea încungiura. Ea nu este numai nefolositoare și o povară, ci este stricaciosă și vrednică de dispreț.

Burton numesce lenea: doica netrebniciei, isvorul de căpeteniă al tuturor nenorocirilor, una din cele șapte păcate de morțe, perina diavolului.... Unu căne leneș devine rios; de ce nu și unu om leneș?

Mult mai rea decât lenea corpului — ție mai departe Burton — este lenea spiritului: o bolă, rugina sufletului, o ciumă, iadul însuși. Precum într'o baltă puturosă se înmulțesc vermi și tóte aruncăturile, tocmai așa se înmulțesc într'unu spirit leneș gândurile rele și detestabile.... Atăta potu afirma cu tótă cutezarea, că unu om leneș, ori de ce clasă și de ce secsu ar fi el, nu este nici odată așa de fericit și așa de sănătos, ca unu om stradalnic. Și de ar avé chiar totu ce numai potu avé în lume, el totuși ar fi supérat, bolnavicios, chinut, disgustat, îngrijit, fără de încredere, ar otta și s'ar vâieta, ar urî pe ómeni, n'ar fi mulțamit cu nimic și s'ar face sclavul vr'unei poște nebunesci.

Resultatul întregi sale cărți, în care scrie acestea, și care este intitulată „anatomia melancoliei“, îl cuprinde Burton în cuvintele: *Nu fiți solitar,*) nu fiți leneș.*

*) „solitar“ e omul, căruia îi place să trăiescă în singurătate.

HIGIENĂ.

Nutritia copiilor de țita.

Pentru unu copil de țita trebuie să se aibă în vedere nu numai natura nutriméntului, dér și rânduiala sugerii. Numai astfel el se pôte face tare, voinic și nu suferă de nemistuire sau de urdinare atât de desă la aceia, cari sunt nutriți fără nici o rânduială. Arătăm aci órele când copilul trebuie să sugă atât ziua, cât și nóptea, și apoi când e bine să începă a i-se da nutriméntu vrtos.

Copii sunt forte lacomi în cele dintei luni ale vieții lor. Ei aru sta mereu cu țita în gură. În tóte însé trebuie o măsură. În timpul țilei le este de ajuns să sugă la fiă-care două ore. Nóptea să sugă mai rar pentru-ca astfel mama sau doica să se pótă și densesle odihni; e bine ca copiii să fiă obișnuiți a sugé nóptea numai de două ori, între órele 8 séra și 8 dimineața, ér delă a 5-a séu a șéseă lună incolo numai o singură dată. La început se obișnuiesc copiii greu de tot; dér încetu încetu, copilul ajunge a se obișnui să nu se desștepe decât la órele când trebuie să sugă. Când copilul sugé prea desu, i-se turbură stomacul, care n'a avut timp din destul ca să mistuiască, se umflă și astfel se pôte bolnăvi copilul. Sugendu mai rar, copilul sugé mai cu poftă și mai mult, ajungendu ast-fel a sugé și lapte delă fundul țitei, care este mai bun, mai gras, pe când cel de desupra e mai totdeuna sorbădu. N'ar fi réu, decât putem, să cântărimu din când în când copilul, înainte, și după sugere, pentru a vedé decât a suptu între celu puțin 60—100 grame lapte. În străinatate se află unu fel de cântar pentru acésta.

Laptele mamei sau doicei trebuie să fiă singurul nutriméntu al copilului în cele șése luni delă începutu. În luna a șeptea să li-se dea o còje de pâne spre a o sugé și ca beutură puțin viut cu apă și zahăr. Apoi puțină supă. Se va urma însé, dér mai puțin, și cu alăptarea până la vremea înțărcațului, care e bine să se facă delă 12—18 luni. (După „Ialomișianul.“)

Din traista cu minciunile.

Românul și Sasul.

Românul drumețu trecendu prin unu sat șasesc trage la casa unui Sas și întră în gazdă dupăce întéu și-a legat călăria de stălpul porții afară.

Sasul îl primesce bucuros cu brațele în sen și cu inima în dinți, că era

de cei ce-și mănă și unghiile de sgarciți. În urmă totuși îl slăbesc junghurile și aduce unu căsoiu câtu pumnul... nu s'ar deochia.

Românul mai multu flământu decât imbiat, dá navală la cașu.

Pe Sasu îl impresurau frigurile de trei țile și când vedu, că Românul pipă mijlocul cașului, ese afară și deslégă călăria calului și o ia la drum.

„Nescine ți-a deslegat călăria“ — ție Sasul întrându — grăbesce, că s'a perde.

„Grăbescu, grăbescu, bade Troncă“, ție Românul, „dér cașul ăsta — n'ai supărare — îl iau cu mine, că cine scie unde mi-oiu ajunge calul și mi-a prinde bine.“

Sasul slobođi nasul câtu curca și rămase cu gura în podu de dragul cașului.

Românul și cașul Sasului.

După-ce Sasul prinse carne din ospețele Românului, câtu cu vrerea, câtu pe nimerite, se abate și celu Român la casa Sasului să vadă până unde-ajunge milostenia.

Sasul îl cuprinde cu limbă dulce și se arată vesel, vorba ceea: limba dulce multu aduce, dér fiindcă era deprinsu totu cu „la masa altuia și la a lui nimenea“, afară din vorbe nu pré îl îndulcea cu nimic.

„Bóle să fiă, că lécuri sunt,“ gândi Românul și prinse rădăcini pe scaunul de aprópe hotărítu să nu mērgă nemăncat măcaru de iar fi să ședă o șeptemână încheiată.

Sasul de colea trăgea la nădejde, ca spinul de barbă, că dora i-a veni și duca. Îndesert! Românul se făcu dracul, care lăcomește la tămăia Sasului și nici că se clăti de unde s'a pus până nu-i aduse unu pui de caș — mănca'l'ăș.

„Mândru cașu“ — ție Românul chitindu, că Sasul aruncă niște ochi ca olarul când i s'a imburdatu carul, și tăia o pătrărită din el.

„De mândru nu-i afu ponosu“ — murmură Sasul — „numai câtu, că le cam piere sēmēnta acum.“

„Și câtu e de bunu“ — urmă Românul luându alu doilea pătrar.

„Nici de bunu nu-i bagu vină, dér ia sēmă, că cașul e greu de rinză și decât te necumpetești, dai peste bolă cu el.“

„Nici dracu n'are să-mi fiă, bade Hans“ — răspuse Românul — „că-lu cumpenescu din gură“ și luă alu treilea pătrar.

Sasul i-se strângeau măruntaile

de milostenia și-și întorse cojocul, dora i-s'a sfeti mai bine.

„Nu te pripi bade, Ionu,“ — ție el — „că cașul ăsta e de cal și ți-a face réu.“

„Cașu de cal! minunat!“ răspuse Românul; n'am mănecat din ce mi-au crepatu oții! bună pómă! pentru aceea, decât imi dai voe, pe rămășița asta o duc muerii, că sciu, că nici pe melița ei n'a mai cursu astfel de fărînă.“

Sasul făcu ochi înholbați, Românul adăpostu cașul și merse la ale lui.

Kuevary.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Napoleonu I ca vênător.

Contele E. M. de Saint-Hilaire istoriscesce, că marele împératu nu a fostu născutu pentru vênătoare. Personalul de vênătoare alu împératului era mic și consta dintr'unu „Grandveneru“ (colonel măestru de vênătoare), dintr'unu „Commandant de la vénerie“, dimpreună cu doi funcționari inferiori, mai departe dintr'unu măestru de vênătoare și slujbașii aceluia, cari tot odată aveau însărcinarea să încarce puscile împératului. Afară de aceștia mai erau încă dece funcționari numiți „capitaines de la vénerie.“ Dece se făceau vênători mai mari la Fontainebleau, Compiègne, Versailles, sau St-Germain, alergau o mulțime de țileri și țerani, cari îndeplineau de bună voiă funcțiunea de gonaci. De multe-ori Napoleon I se folosia la vênătoare și de soldați.

Cu câte-va óre mai înainte de începerea vênătoare, se construiau trei cărări numite „trottins“, cari erau presărate cu nisip, dintre cari una pentru împératul, a doua pentru colonelul măestru de vênătoare, ér a treia pentru favoritul pe care-lu lua împératul cu sine la vênătoare. Napoleon nu iubea puscile cu două țevi, ci de regulă se servia cu niște flinte mici din timpul lui Ludovic XVI, care fusese unu pasionat vênător. Împératul pușca réu de totu, pentru-că nu-și lua timpul necesar pentru țintă. Lui îi plăcea să i-se încarce tare puscile, așa încât smânciturile puștii i causau pete vinete pe umeru. Prada vênătoare era adeseori forte mare, delă 1000 până la 1200 buoăți de potărnicu, iepuri, fasan și a.

După-ce isprăvia vênătoare, împărția împératul în persoană vênaturile dignitarilor mari ai corónei. Pe elu îl urmăria o fatalitate la vênătoare. Odată în locu să nimerescă unu mistrețu, rani greu pe unu gonaciu alu său. Altă dată avu nenorocirea să vatame la ochi pe

țulu?... Mai de folosu imi e ghioga; câtu mă întorcu într'unu picioru, sfărma câte cincé țidve cu o lovitură.“

„Bravo, Crețule, ești unu voinic!... dér spune-mi: ai auditu ceva spre Hangu?“

„Auditu niște impușcături.“

„Și ce cređi să fiă?“

„Sciu eu?... însé pe câtu mă duce mintea, nu credu să vie dușmanul ca să ne calce chiar acum.“

„Pentru ce?“

„Pentru-că dor nu-i elu așa de prost ca să-și inchipuiescă, că-lu așteptăm cu colac cald. Și lui i-e grije, ca și nou, mai mult încă decât nou, pentru-că o să trecă prin strimtori, prin păduri, unde și-ar puté găsi pe dracu... De-a fi să-și cerce norocul, ei o să vie pe fuřiș în faptul țilei, când vomu fi cu toți oboșiți de osteneță și de somn; astfel se vénéză cocoșii de munte.“

„Dér decât oru veni, ce'i dice?“

„De venit pôte să vie; ér de întorsu nu sciu cum s'orú întorce.“

Vali lăsă în urmă-i pe voiniculu plăeșu șuerându o doină, și după-ce făcu jurul schitului, se întorse la porță, unde găsi pe prințul C., pe amicii lui și pe Mehmet

„Toți ómenii sunt la posturile lor,“ pise elu.

„Și cum le stă inima?“ întrebă prințul.

„Bine de totu.“

„Aferim!“ strigă enicerul, sucindu-și mustața.

Timpulu însé trecea și călărețulu trimesu nu se mai întorcea; vântulu de nópte aducea din când în când vuete de larmă, care deveniau îngrođitoare, și nedumerirea dá pericolului nevđutu proporții urieșe. Unu alu doilea călărețu fu repeditu pe drumul Hangului, dér nici acesta nu se întorse.

„Ce li s'a întâmplat óre?“ se întrebau cu toți.

„I-a fi ucis soldații!“

„Ascultați“, ție Vali.

Toți tăcură; acum acea larmă se înainta cu repeđiciune, fiindu formată de răgnete, de pognete, de tropote de cai înmulțite prin sonoritatea văilor.

Unu pușcașu din avangardă alergă spre porță răcnindu: lată-i, că vinu iată-i, că vinu.

„Gata sunteți, copii?“ strigă C. la țerani.

„Gata!“ răspuse sute de glasuri, și în adevér sub rațele lunei se iviră la ferestrele turnurilor cete de plăeși cu puscile întinse; ér pe ruinele țidului dărmatu se înșiră ca niște umbre ómeni

înarmați cu topóre și cu lănci. Prințul C., Vali și prietini lorú își pregătise armele, Mehmet-Aga își scose iataganulu din selefú țicendu: *La Allah, ulla Allah, u Mhamed rasul Allah!*

Apoi se făcu o tăcere de mormentu, o tăcere, în sinulu căreia totu omul își audia bătăile inimei. Larma răsuna acum la vecinătatea schitului; ea pătrunse în rediulu de molivi; încă puține minute și dușmanul avea să apară..... De-odată vr'o dece impușcături vuiră printre copaci, urmate de răgnete sêlbaticé, și pe locu se ivi pe marginea rediului... unu cupeu înhamat cu optu postalioni înconjurat de unu pălot de călăreți.

Era o cumnată a prințului C. Acea damă venia delă Pétra și negăsindu pe nimeni la curtea delă Hangu, ea luase pe lângă trăsura ei plăeșii postați la capra podului delă Răpciune, și toți acești ómeni, împreună cu călăreții trimiși delă schit, vrëndu să celebreze serbarea Invierei, chiuiră și impușcară totu drumulu.

Chioțele lorú și ale surugiilorú, pocnetele armelorú și ale harapnicilorú, tropotulu cailorú pe prundișu produsesară larma, ce de două óre ținea în uimire pe apărătorii schitului, apărătorii imaginari; căci tóte veștile sosite delă Piatra

erau false fiindu provenite din *isvoru siguru.*

Ast-fel se termină lupta neincepută de sub póla Cehlăului! Nóptea întregă se petrecu în veselie și cântări. Cimpoerulu mai cu sēmă avu mare succesu prin cânteculu urmator:

Ștefanu și Codrul.

Ștefanu Vodă rătăcitu
Intră'n codrul înfrunđitu.
Codru-i dice: „Domnu vitezú!
Iți curgú lacrimi pe obrađú!
— „Da, imi plângú ostașii mei
Morți, luptându ca niște smei! —

Codrul ție: „Dragul meu,
Mângăe sufletul tu.
Că din brații mei trutași
Face-ți-oiu voinici ostași!“...
— „Fă!“ răspuse multu voiosu
Domnul nostru inimosu.

Codrul puse a vui
Brații a-și însușeți,
Pe locu brații mari și mici
Se schimbară în voinici
Și spre domnu se înainta
— Să trăesci, Măria ta! etc.

A doua țu boerii și țeranii se întorsă la satul Hangului. Schitul rămase iar în părăsire, avendu unu mormentu mai multu, unu mormentu, pe care sta unu bietu căne plângendu!...

V. Alexandri.

mareșalul Massena. Napoleon trimise îndată după medicul său Larrey, ér rântului i trimise un bilet, prin care i dete lui Massena ca alinare a durerilor sale comanda supremă peste trupele din Portugalia. Ca despăgubire pentru aceste nenorociri, scâpă împăratul două vieți omenești.

La o vânătoare de cerbi în pădurea dela Ville-d'Avray, câinii de vânătoare trântiră la pământ o fată, care ținea în brațe un copil de țigă, și aceștia erau într'un mare pericol: deodată se aruncă împăratul de pe cal, sări în mijlocul cânilor, smânci pe sermanul copilăși și lă dade în brațele fetei.

Costumul de vânătoare al împăratului nu se deosebea de al unui simplu piqueur, cu excepțiunea pălăriei sale, pe care o purta el de obicei. O singură dată se încercă el să vâneze cu șoimii, pe cari îi dăruise fratele său regele Olandei.

Dacă după vânătoare Napoleon voia să prândească cu împărătesa și cu suita sa, se desbrăca de costumul de vânătoare, singura excepțiune pe care o făcea, fiind-că el nu-și schimba peste și niciodată costumul și la toate petrecerile, venea el în pantaloni albi, ciorapi de mătase și pantofi, chiar dacă venea din călătorie. Pe la începutul anului 1813 deveni lucru bătetor la ochi, că Napoleon lua de multe-ori parte la vânătoare. „Trebue“, dăcea el, „să mă mișcă de colo până colo, pentru ca să vorbescă jurnalele despre această, căci Englezii dănică repetă în panfletele lor, că eu nu mă mai pot mișca și ce nu sunt bun pentru nimica. Răbdare numai, când voi ajunge în cuartirul general, le voi arăta lor, că sunt sănătos atât la trup, cât și la suflet“.

Un recruti întrebă pe sergentul major, care-l instrua, cum se dea cu sabia: Dér cum se mă apără? — Tu n'ai să porți grije să te aperi, tu dai și inimicu se va apăra!! răspuse bătrânul sergentu.

Cineva susținea într'o societate, că n'a eșit nici o minciună din gura sa. — Atunci trebue să fi vorbitu pe nasu, observă un bățjocuritoru.

Glume.

Doi mincinoși de profesiune se întâlniră într'o cafenea și se mințiră așa de tare unul pe altu, încât acum trebuia să termine conversația printr'o minciună mare, care trebuia să facă efectu.

„Domnule!“ dăse unul, „în patria mea este un riu așa de pescos, încât n'ai lipsă de undiță seu de plasă, și dacă'ti trebue pesci, te duc cu o ôlă, o bagă în apă și o scoți plină de pesci!“

— „Oho!“ replică celalaltu, „pe la noi este un riu; în el nu e nici o picătură de apă, ci sunt numai pesci.“

Încă nu le era de ajuns. Începură a vorbi despre dueluri.

„O! eu am o mână rea!“ strigă unul, „am avut mai multu ca douăzeci de dueluri și totdeuna am omorât pe adversarul meu!“

— „Și eu am avut o nenorocire mai mare,“ dăse celalaltu, căci „eu am avut numai un duel în viața mea, și la primul atac am fost omorât!“

— Ce deosebire este într'o femeă și într'unu ou? Femea se roșese totu anul, oulă numai la Pasca.

Curiosu lucru, spunea un prietinu cătră un moșnegu, când béu cafea neagră nu pot să dorm!

— La mine e contrarul, când dorm nu pot să béu cafea neagră, răspuse moșneagul.

Cine-va dăse cătră un bețiv: — Domnule, béi prea multe spirtoase!

Elu răspuse: Nu béu decât în două casuri: când mănâncă rață friptă și când nu mănâncă!

Dér ce, prăpăditule, ai cósornicu? — Ei, de ce să nu am? — Cu câtu l'ai cumpérat? — N'am pututu să întreb de prețu, căci l'am luat când nu era nimeni în prăvălia.

Un soldatu în timpul răboiului scria unui amic al său: — Scumpe amice! îți scriu cu sabia într'o mână și cu pistolul într'alta.

Ucu Paolo.

PROVERBE RUSESCİ.

Lupulu chiamă capra la prându, însă această refușă.

Amorul, foculu și tusea nu le poți ascunde.

Nu lăuda recolta mai înainte de a o vedé în șură.

Cu Dumneșu poți merge peste mare, fără densusu nici peste pragul casei.

Adevêrul nu se încă în apă, nici nu arde în focu.

Dacă eși afară la preumblare, rógă-te odată, dacă mergi pe mare rógă-te de două ori, dacă te duci să te cunun, rógă-te de trei-ori.

O consciință curată e ochiulu lui Dumneșu.

Ucu Paolo.

Sciri comerciale.

B.-Pesta 13 Sept. In produse a fostu negoțu viu în săptămâna trecută, în manufactur slabu. Numêralulu cerutu forțe tare din cauza cumpêrarilor multe. In Viena numêralulu este și mai restrinsu ca în B.-Pesta.

Cereale. Diu causă că recolta în America n'a reușitu, precum s'a așteptatu, prețurile grăului s'au urcatu, încheiându mai urcate, ca săptămâna precedentă. In Francia, Anglia și Germania prețurile au rēmasu aproape neschimbate.

In B.-Pesta a fostu tendența grăului fermă, aproape întrégă săptămâna. Mișcarea de săptămâna în grău au atinsu respectabila mărime de 260,000 măjă metrice, sēcară cam 8000 măjă metrice. Ovēsă s'au adus puțin în piață, porumbul a avut slabă căutare.

Păștăioșele au avut prețuri ferme. Vict'alie. Negoțulu de ouș viu. Marfa oferită s'au cumpérat iute. Au notatu 43-43 1/2 la 1 fl.

Galifele. Au avut prețuri urcate din cauza sêrbătorilor êvreesci.

Unsôrea de porcș s'au urcatu în prețu din causă că și prețurile rimătorilor încă s'au urcatu. De oraș s'a vëndutu cu butoiu cu totu 53.50-54 fl.

Pei uscate. Prețurile se menținu. Grele de boi 74-76 fl. ușore 66-70 fl. pitling 75-85 fl., kneip 100-110 fl.

Pei lucră. Au fostu slabu căutate. In lănură prețurile au rēmasu aproape neschimbate.

Trageri la sorși.

Fonciare 3% Bodencredit austr. 16 Augustu ser. 192, 1199, 1461, 2606 — în amortisare ser. 1227, 1300, 1820, 2677, 3935.

Imprumutul unș. cu prime, din 1870; 14 Augustu ser. 471, 1005, 1273, 1350, 1617, 1661, 2078, 2096, 2165, 2608, 2643, 2793, 3506, 3613, 4240, 4454, 4834, 4958, 5028, 5183, 5239, 5366, 5451, 5712, 5834, 5858, 5869 5901, 5941.

Basilica, 1 Septemvre ser. 127/28, 273/68, 277/2, 427/13, 453/81, 470/93, 541/69, 639/52, 685/67, 716/83, 723/38, 767/44, 794/70 834/83, 898/89 968/52,

1204/70, 1289/69, 1403/36, 1319/83, 1409/23, 1509/81, 1697/64, 1720/75, 1733/90, 1783/98, 1971/13, /73, 2135/99, 2242/4, 2306/22, 2482/49, 2509/63, 2608/45, 2671/94, 2750/20, 2903/44, 2982/56, 3000/83, 3065/9, 3154/97, 3196/45, 3224/64, 3240/57, 3296/48, 3308/15, 3358/36, 3430/73, 3550/13, 3711/29, 3800/22, 3813/70, 4027/47, 4035/39, 4067/44, 4079/14, 4312/6, 4341/48, 4459/61, 4528/67, 4539/46, 4726/29, 4737/57, 4937/5, 4986/40, 5001/34, 5112/33, 5204/100, 5309/64, 5463/48, 5561/70, 5617/64, 5627/86, 5714/49, 5853/1, 6251/65, 6378/44, 6469/71, 6601/33, 6620/77, 6651/74, 6673/67, 6718/4, 6811/67, 6846/58, 6936/35, 6982/65, 7182/54, 7318/31, 7462/5, 7573/53, 7803/41, 7876/32.

Creditu austr. din 1858, 1 Sept. Ser. 492, 756, 827, 1523, 1608, 2451, 2963, 3061, 3171, 3171, 3292, 3347, 3426, 3588, 3588, 3743, 3756, 3893.

Crucea roș. austr. 1 Sept. Seriile: 772/39, 1088/28, 2207/28, 2254/29, 2307/19, 2676/34, 2712/30, 2908/20, 3218/9, 3674/20, 3860/24, 4316/17, 4331/26, 4500/13, 4718/47, 6202/45, 6713/12, 6729/29, 6772/31, 7371/20, 7656/43, 8540/11, 9281/11, 10246/37, 11456/44, 11583/27, 11869/24.

Crucea roș. hol., 1 Aug. ser. 530, 2252, 2785, 3604, 4377, 4838.

Calendarul săptămânii. Table with columns: Septemvre are 30 zile, Răpăune, Sorele răsare apune, Călund. Gregorian, Călund. Iulianu, and dates from 9. PP. Ioachim și Ana to 15. Mart. Nichita.

Têrgulu de rimători din Steinbruch. La 14 Sept. n. starea rimătorilor a fostu de 152.026 capete, la 1-5 Sept. au intrat 1291 capete și au eșit 1636 rēmanêndu la 8 Sept. unu numêrê de 150.924 capete. — Se noteză: marfa unșurêc veche, grea dela 45 cr. până la 46 1/2 cr. marfa unșurêc tineră grea dela 47 cr. până la 47 1/2 cr., de mijlocu dela 47 1/2 cr. până la 48 1/2 cr. — ușorê dela 48 cr. până la 49 cr. — Marfa țêrânesc grea — până la — cr. — de mijlocu dela 47 cr. până la 48 — cr. ușorê dela 48 cr. până la 49 cr. — Marfa de România. de Băkony grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușorê dela — cr. până la — cr. ransio dto țepôsă grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci dela — cr. până la — cr. Marfa sêrbesc grea dela 46-47 cr. transito mijloci grea dela 46-47 cr. transito ușorê dela 47 1/2-48 1/2 cr. Porcișgrășă de unu anu dela — cr. până la — cr., îngrășă cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășă cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriș a gară cu 4 1/2.

Cursulu la Bursa de Viena. din 18 Septemvre et. n. 1890. Table with columns: Renta de aur 4%, Renta de hârtă 5%, Imprumutul căilor ferate unșare, Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă unșare, Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă unșare (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă unșare (3-a emisiune), Bonuri rurale unșare, Bonuri croato-slavone, Despăgubirea pentru dijma de vint unșuresc, Imprumutul cu premiulu unșuresc, Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului, Renta de hârtă austriacă, Renta de argint austriacă.

Table with columns: Renta de aur austriacă, Losuri din 1860, Acțiunile băncei austro-ungare, Acțiunile băncei de creditu unșar, Acțiunile băncei de creditu austr., Galbeni împăresci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 Imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 16 Sep. n 1890

Table with columns: Săminte, Prețulu per 100 chilogr., Săminte vechi ori nouș, soiulu, Calitatea per Hect., Cursulu, and various commodity prices like Sēcară, Orz, Ovēsă, Cucuruz, Hirșcă, Sem. de trif, Luțernă unșar, etc.

Bursa din Bucuresci din 15 Sept.

Table with columns: Valori, and various financial values like Renta romană perpetuă 1875, Renta romană amortisabilă, Oblig. de stată C. F. Române, Imprumutul Openheim 1866, etc.

Cursulu losurilor private din 16 Sept.

Table with columns: Basilica, Creditu, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Innsbruck, Keglevich, Krakau, Laibach, Buda, Palffy, Crucea roșie austr., Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanislau, Trietine 4 1/2%, Waldstein, Windschgrätz, Sêrbesc 3%, Banca h. unș. 4%.

Din causa sf. sêrbători de mâne, N-rulu de Duminecă apare astăzi.

Editoru și redactoru responsabilu. Dr. Aurel Mureșianu.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65
p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual), versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. und K. Hofliefer.), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

ANUNȚ.

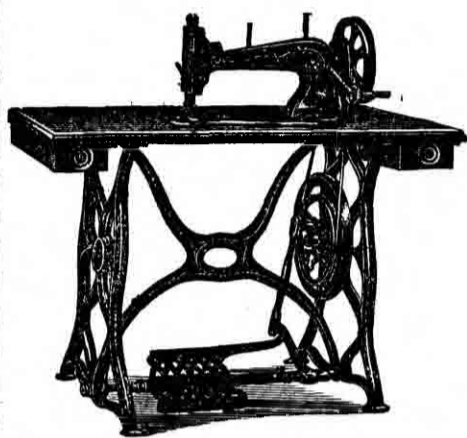
DENTISTUL D^r. GUST

ține consultațiunii dela 9—12 și dela 2—5 ore

TÊRGULŪ PÓMELORŪ No. 93

Scóterea dinților cu și fără de narcosă.
Plombarea dinților cu Cementu, argintu și aur.
Dinți artificiali.

248

Primulú depositu

Mașine de cusutú

cu atelierulú sêu propriu
pentru reparaturi
alú lui

OTTO VETZEL

mecanicu

in Brașovú

Strada Michailú Weiss No. 30.

Recomandá onor. publicú stabilimentulú sêu bogatú sortatú
cu mașine de cusutú pentru familii și meseriași.

Fiindú eu insumi specialistú și studiindú indestulú mese-
ria mea pe la cele mai insemnate fabrici ale Germaniei, nu
potú avé decât numai unú fabricatú fórte solidú, d. e.

Orig. renumitului Seidel & Nanmann.

„ **Unversalului Kaiser.**

„ **Wheeler & Wilson.**

Patent Circular Elastic-Mașine de cusutú ș. a.

Se garantéză in scrisú pe 5 ani pentru ori și care mașina.

Mai departe am totdeuna unú depositú asortatú de obiecte
din care se compune mașina și tóte reparaturele se facú
prompt și in modulú celú mai solidú.

Se potú cumpêra mașine și pe rate.

Mașine vechi se iau in schimbú.

Sz. 366—1890.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az Abrudbányai kir. j.-biróság 2150—1890 számu végzése által Abrudbányai Tabakovits Janos javára Abrudbányai özv. Szederjesi Ferentzné ellen 3950 frt. 44 kr. töke, követelés erejéig elrendelt kielégítési alkalmával biróilag 89027/7 és 1517 frt. 66 krra becsült a foglalási jegyzőkönyv 1-ső tétel étől a 337 ikig, összes házi butorai, 1 zongora, konyha edények, összes bolti, üveg, fűszer, portzelán, pipere, czérna, gyapott és könyvbeli követeléseiből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az Abrudbányai kir. járásbirósági idézett sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis Alperes házánál és bolthelyiségében leendő eszközlésére 1890-ik évi Szeptember hó 23-ik és következő napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elár-

verezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését mege-
lőző kielégítéshez tartanak jogot
a mennyiben részükre foglalás korá-
rábban eszközöltetett volna, és ez
a végrehajtási jegyző könyvből ki
nem tűnik, elsőbbségi bejelenté-
seiket az árverés megkezdéseig
alólirt kiküldöttnek vagy irásban
beadni avagy pedig szóval beje-
lenti tartoznak.

A törvényes határidő a hirdet-
ménynek a bíróság tábláján kifüg-
gesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Abrudbányán 1890-ik évi
Szeptember hó 14 napján.

Szabó Lajos,

429.1 kir. birósági végrehajtó.

Numere singuratiee
din „Gazeta Transilvaniei“
a 5 cr. se potú cumpêra in
tutungeria I. Gross, și in li-
brăria Nicolae Ciurcu.

In allen Trafiken und Galanterie-Geschäften.

General-Depot: OTTO KANITZ & CO., WIEN.

332,26—16

Turnătoria de ferú și fabrica de mașini a lui SCHLICK,

SOCIETATE PE ACȚII IN BUDAPESTA.

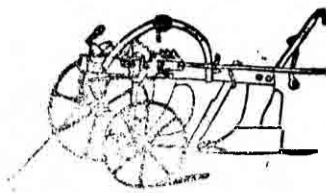
FABRICA ȘI BIROULŪ:
VI., Kúlsó váci-út 1696/99,

BIROULŪ IN ORAȘŪ ȘI DEPOSITULŪ:
VI., Podmaniczky-uteza 14,

Recomandá escelentú construatele, solidú esecutatele
și cu mai multe din cele mai mari premii distinsele

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 brazde,

Pluguri Rayal patent.,

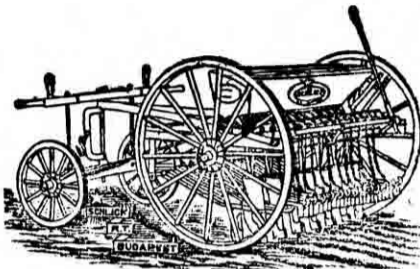

Pluguri-Rayal, cari se conducú de sine,
Pluguri originale ale lui Schlick și
Vidats cu unú fierú (brazdă), unelte
pentru lucrarea pământului, grape și
spărgători de bulgari.

Mașini de semănatú in rânduri „HALADAS“, patentate ale lui Schlick.

Mașini de semănatú in latú, unelte
pentru plantarea porumbului și a
sfeclilorú pentru pluguri cu mai
multe brazde.

Mai departe s'affá: Garnituri de
treieratú cu Vaporú și cu Vêrtejú
(Göpel), mori pentru curățitu cere-
alelorú (sistemú Baker și Vidats),
mașini pentru prepararea nutrețului,
mori pentru sfărímarea porumbului
(cucuruzú), mori de măcinatú și in-
stalațiunii pentru mori de uleiú.

Mașini originale americane de seceratú și legatú snopi, mașini
de cositú érba.

Prețurile cele mai effine. — Modalități de platá favorabile.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

281,21—18

Cu înaltá stimá

Direcțiia turnătoriei de ferú și a fabricii de mașini a lui SCHLICK — societate pe acții.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe unú anú 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe unú anú 40 fr.

**Abonamente la numerele cu data
de Duminecă.**

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anú 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anú 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se facú mai ușorú și mai repede prin
mandate postale.

Domnii, cari se vorú abona din nou, sê binevoiescă
a scrie adresa lámurítú și a arăta și posta ultimá.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Avisú d-lorú abonați!

Rugám pe d-nii abonați ca la reînóirea prenumerațiunei sê
binevoiescă a scrie pe cuponulú mandatului postalú și numerii de
pe fâșia sub care au primitú diarulú nostru până acuma.

Totodatá facemú cunoscutú tuturorú D-lorú abonați, că mai
avemú din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilorú
„Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potú
adresa la subsemnata Administrațiune in casú de trebuință.

Domnii, ce se abonéză din nou, sê binevoiescă a scrie adresa
lámurítú și sê arate și posta ultimá.

Administraț. „Gaz. Trans.“